

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESECNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Gene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Ali naj male države izginejo?

V zadnjih letih in mesecih je bila izbrisana iz zemljevida Evrope cela vrsta malih držav. Izginila je Albanija, Avstrija, Češka, Poljska; komaj se morejo še imenovati samostojne države Estonija, Litva, Letonija; komaj se je za silo rešila Finska. Zato marsikdo, ki gleda ta strašni razvoj zadnjih dni in vidi, kako velike države požirajo male, klone glavo in se sprašuje: ali ima še sploh pomen, da se male države bore za svoj obstanek?

Tako vprašanje izvira iz malodušnosti. Malodušnost pa je vedno nevarna, je vedno pogubna. Saj vendar vključ vsemu ne sme biti mesta za malodušnost. Male države so vedno obstojale in bodo obstojale, zato, ker so potrebne. Tudi male države imajo svoje poslanstvo v božjih načrtih. Pamet in zgodovina nam pravita, da je poslanstvo male države velika zgodovinska resnica. Prav male države so često storile za pravi napredek človeštva več kakor veliki državni orjaki.

Res, da male države ne morejo izvrševati v takem obsegu del tehnike, kakor velike. Ne morejo graditi toliko železnic, toliko tovarn, ne izdelovati toliko blaga in orožja vseh vrst. Pa saj to tudi ni glavni pogoj za srečo in pravi napredek narodov, kakor nam dokazujejo ravno današnji časi. Večjega pomena so velika dela duha. In tu, v kraljestvu duha, se mala država lahko meri z veliko. Mala država je za to v nekem oziru celo bolj sposobna kakor velika. In v tem je tudi njeno pravo poslanstvo, njena moč in njeno poroštvo obstanka.

Dva znaka ima mala država: da je prava država, in da je majhna. Ker je torej majhna država, ne more misliti na to, da bi si podjarmljala druge države. To jo nagiblje, da živi bolj sebi in svojim potrebam. Zato ima tudi čas, da se lahko veliko bolj briga za lastne državljane, ker ji ni treba izgubljeni energij za osvajanje tujih ozemelj. Državljan male države imajo radi tega često večje blagostanje kakor državljani velike države. Poglejte malo Švico in ogromno Rusijo: noben švicarski kmet ne bo menjal z ruskim muškom.

Seveda je vse, kar zgradi človek na svetu, ogroženo. To velja še posebno za malo državo. Malo državo lažje ogroža močnejši sosed, lažje pa se ogroža tudi sama. Tega se mora mala država zavedati in iz tega si mora vzeti nauk za svoje ravnanje. Mali državi je najbolj potrebna notranja in zunanja strnjjenost. Dati mora svojim državljanom veliko svobode, da more vsakdo razviti vse svoje sposobnosti. Ravno njena majhnost zahteva, da se dejavnost vsakega njenega člana razvije do najvišje mere. Mala država mora na majhnem prostoru dosegati čim večje učinke. Zato mora biti v mali državi izrabljen vsak košček zemlje, vse njeno gospodarstvo mora biti premišljeno, vse delovne sile morajo biti mobilizirane. V mali državi si ne sme nikdo skrivati ali kujati v kotu, ne sme nikdo biti brez dela. Brezposelnost je za malo državo pogubnejša kakor za veliko državo. Skratka, mala država živi iz zvestobe do same sebe. Če se

zaveda svojega poslanstva, svoje notranje moči in zunanje majhnosti, pa iz tega uravnava svoje življenje, bo ostala, bo živela in bo nenaдомestljiva. Mala država je življenjski prostor in šola za prave značaje, za ljudi, ki se znajo podrediti skupnosti, ki pa ostanejo vendar samostojne, svobodne osebnosti z globoko razvitim čutom odgovornosti.

Kakšno poslanstvo more izvršiti mala država, za to imamo v zgodovini sijajne zgleda. Spomnimo se iz davne preteklosti male države Atencev. Iz nje so izšli velikani duha, katerih luč bo svetila človeštvu do konca sveta. Spomnimo se, kako je v prav naših dneh mala finska država, s svojim junaštvom, s svojo veličastno ljubeznijo do domovine, dvignila ugled malih držav. Dala je malim državam zgled duhovne veličine, ki jim koristi več

nego kupi zlata. Okrepila jim je vero v same sebe.

Slovenci smo člani krasne jugoslovanske države. Jugoslavija ima vse predpogoje za veliko bodočnost. V njej, in samo v njej, imamo Slovenci poroštvo, da bomo kot narod ostali, da bomo živeli in se razvijali. Burna in težka je naša preteklost. Toda s polnim prepričanjem lahko pritrdimo besedam našega narodnega voditelja dr. Korošca: »Mirno in z optimizmom zremo v bodočnost. Če smo se obdržali skozi stoletja brez lastne države, nam bo toliko lažje v Jugoslaviji, kjer smo svojo usodo navezali s srbskim in hrvatskim narodom. Če so se nam neprijazne sile podvojile, smó mi svoje podesetorili. Pot našega naroda se šele začneja. Ne v zaton, temveč v življenje, z vero v Boga in v samega sebe!«

Državni proračun za štiri mesece

Državni proračun za leto 1940./41. ne more biti rednim potom sprejet od narodnega predstavništva niti ne morejo biti od njega izglasovane proračunske dvanajstine, ker radi izrednih zdaj v svetu vladajočih razmer narodnega predstavništva ni. Zato je ministrski svet s posebno uredbo podaljšal sedanji proračun za štiri dvanajstine. V nedeljo, 31. marca, je knez namestnik Pavle to uredbo podpisal, katera je stopila v veljavo 1. aprila.

Povišanje državnih izdatkov, ne pa davčnih bremen

Podaljšanje prejšnjega proračuna se je zgodilo s potrebnimi popravki, ki jih zahtevajo zunanje-politične razmere in notranje državne potrebe. Po proračunskih dvanajstinah za mesece april, maj, junij in julij znašajo izdatki 5.125.531.108 din. Zvišanje izdatkov v primeri z enako dobo po prejšnjem proračunu znaša 809.000.000 din. Če se odtegnejo odplačila, ki zapadejo v teku štirih dvanajstlin, in izplačila obrokov, kar znaša vsoto 152.569.202 dinarja, znaša povišanje izdatkov 657.295.234 dinarjev. Od tega povišanja odpade precejšnja vsota na gospodarske izdatke in izdatke splošne državne uprave, še večja pa na državno obrambo. V prejšnjem proračunu so znašali izdatki za narodno obrambo 2.928.165.957 din, za leto 1940./41. pa so ti krediti zvišani na 3.864.796.286 din, tako da znaša zvišanje din 936.630.042. K tem izdatkom silijo našo državo mednarodne razmere, ki zahtevajo našo obrambno pripravljenost. Povišanje izdatkov pa ne bo povzročilo novih bremen.

Povišanje proračunskih postavk

Zvišanje (+) ali znižanje (—) pri posameznih razdelkih proračuna znaša v milijonih dinarjev napram istemu razdobju proračunskega leta 1939./40.:

vrhovna državna uprava	3.7+
pokojnine in invalidnine	88.5+
državni dolgovi	128.3+
pravosodje	16.1+

prosveta	34.3+
zunanje zadeve	6.3+
notranje zadeve	0.2—
finančno ministrstvo	24.7+
vojska in mornarica	312.2+
zgradbe	12.8+
promet	131.6+
pošta, brzojav, telefon	29.6+
kmetijstvo	7.7+
trgovina in industrija	1.3+
gozdovi in rudniki	5.0+
socialna politika	5.6+
telesna vzgoja	3.4+

Naš gospodarski položaj

Gospodarsko življenje na svetu in pri nas se razvija, kakor je poudaril finančni minister dr. Šutej v svojem govoru 31. marca, pod neposrednim vplivom vojne. Vojskujoče se države si ne zastavljajo več vprašanja, kako naj se ohrani gospodarsko blagostanje, marveč kako bi se naj najboljše izkoristila gospodarska sredstva države za čim popolnejšo zmago. Podobno spremembo so doživeli tudi gospodarski cilji in gospodarska politika nevturalnih držav, ki ne morejo gledati samo na pospešitev svojih narodnih gospodarstev, temveč tudi na to, kako bi se izognile škodljivim in težkim posledicam vojne. Vprašanje draginje predstavlja navzlic izvajanju kontrole nad cenami ter nad uvozom in izvozom splošno in resno skrb. Naš izvoz v decembru minulega leta dokazuje, kako se je naša zunanja trgovina prilagodila težkim časom. Naš izvoz je v septembru padel na 240.5 milijona din napram 397 milijonom din v prejšnjem septembru, v decembru pa se je izvoz že dvignil na 728.4 milijone din napram 526.4 milijonom din v decembru 1938.

*

Z novim proračunom dobi ljubljanska zdravniška visoka šola dva nova semestra. Doslej jih je imela štiri. Upati je, da bo Slovenija polagoma dobila v svoji prestolnici Ljubljani popolno visoko šolo za zdravnike.

Resni in težki časi

Evropa se vedno bolj pogreza v brezno trpljenja. Čim dalje traja vojna, tem globlje postaja to brezno in tem bolj se širi. Ni še nobenega znaka o tem, da bi se vojna bližala svojemu koncu. »V Evropi še dolgo ne bo prišlo do miru,« je izjavil Rooseveltov odposlanec Sumner Welles pred odhodom iz Evrope ter hkrati ugotovil kot plod svojih opazovanj: »Na nobeni strani ne obstoji niti najmanjša volja za mir.«

Podaljšanje vojne pa je pomnoženje in razširjenje trpljenja. Vojna katastrofa razteza kot polip svoje pošastne roke ter sili vedno več narodov v svoj strahotni objem. S tem ni rečeno, da bodo vsi narodi zajeti v krvavi vojni ples. Tudi v svetovni vojni od leta 1914. do leta 1918. je bilo dosti evropskih narodov, ki so ostali izven krvavega konflikta. Sedanja vojna je do zdaj formalno še bolj omejena na spopad med velesilami, kot je bila njena prednica.

Med državami, ki so bile doslej obvarovane pred krvavim vojnim spopadom, je tudi naša država. Upravičeno se nadejamo, da nas tudi v bodoče ne bo zadela ta največja nesreča. Naša nada se opira na previdnost jugoslovanske vlade, ki je pod modrim vodstvom kneza-namestnika Pavla umela doslej varno krmariti ladjo naše države skozi čeri in vrtince, ki so se pojavili kot preteče nevarnosti zdaj s te, zdaj z druge strani vojujočih se taborov.

Ni nobene vidne nevarnosti, da bi se ta položaj spremenil na slabše. Italija stoji odločno na braniku balkanskega miru in namerava takoj odbiti vsak napad na ta mir. Nemčiji nalaga lastna korist, da ne bi vojna vihra zajela tistih držav, ki so njene dobaviteljce življenjskih potrebščin in surovin. Med te pokrajine spadajo države južnovzhod-

ne Evrope in balkanske države. Sovjetska Rusija je zadnji čas stopila na pot, ki bi naj vodila do ožjih trgovinskih zvez z Italijo. To pa je le mogoče, ako se sedanje stanje na Balkanu prizna in ohrani. Kar se tiče Anglije in Francije, je tudi v njunem interesu, da se ohrani politična in gospodarska neodvisnost balkanskih držav.

Napačno pa bi bilo, če bi nas takšna razmotrivanja zazibala v sanje neke neporušljive sigurnosti, ki ji ne preti nobena nevarnost kakšnih motenj. Visoko kulturne nevtralne države, kakor Belgija, Nizozemska in Švica, nam dajejo zgled, kako je treba danes svojo nevtralnost zasigurati: z močno obrambo svojih državnih meja. Le kdor je močan, uživa respekt, ker more vsak napad na svojo neodvisnost odločno odbiti. Takšna pripravljenost pa zahteva od državljanov velike osebne žrtve v službi državne obrambe in pa ogromne gnotne izdatke v te svrhe.

Nobeni nevtralni državi — tudi naši ne — niso te osebne in gnotne žrtve prihranjene. Je dokaz kulturnosti ljudstva in njegovega resničnega rodo- in državoljubja, ako vsi državljani te žrtve prenašajo mirno, vdano in potrpežljivo. Kdor ne bi hotel biti v teh resnih in težkih časih svoji narodni državi na razpolago s svojo osebnostjo in s svojim imetjem, bi se s tem sam postavil izven kroga svojega naroda. Finci so drugim narodom s sijajnim primerom pokazali, kaj je vse treba in kako je treba žrtvovati za obrambo lastne države in njene samostojnosti. Niso sicer mogli premagati svojega po sili orjaškega sovražnika, toda prelita kri in vse ogromne žrtve niso bile zaman: rešili so svojo narodno državo in njeno neodvisnost. Žrtve, ki jih nevtralne države prinašajo v tem pogledu, se od daleč ne dajo primerjati z žrtvami finskega naroda.

Neprižadet pa v sedanjih težkih časih ne bo ostal noben narod v Evropi. Takšna elementarna katastrofa, kakor je sedanja vojna, potegne v območje svojega vpliva več ali manj vse narode in nalaga v vsakem narodu vsem stanovom in vsem poedincem težka bremena. Francoski ministrski predsednik Pavel Reynaud je v svojem govoru francoskemu narodu 27. marca med drugim to poudaril: »Ta vojna bo še težka. Odločno in vztrajno moramo delati, v isti meri pa tudi trpeti.« To velja ne samo za narode, ki jih je zajela vojna, marveč tudi za druge narode. Velja tudi za nas.

Delati in trpeti! Vsak član našega naroda, naj pripada temu ali drugemu poklicu: kmet, delavec, obrtnik itd., vsak se naj zaveda, da dela ne samo zase in za svoje, marveč za ves narod. V tako težkih časih, kakor so sedanji, ima delo še v večji meri socialen (družaben) pomen, kot v mirni dobi. Naše kmetijstvo naj zastavi vse svoje sile za pomnožitev naših poljskih pridelkov! Naj se dvigne proizvodnja na vseh poljih narodnega gospodarstva! Čim več gospodarskih dobrin bomo proizvedli, tem močnejši bomo, tem odpornejši in sigurnejši. Delo naših rok je naša rešitev!

Tudi trpeti! Treba je dosti samopremagovanja in potrpežljivosti v službi domovine in njene obrambe. Treba se je marsičemu odpovedati, kar je v drugih prilikah bilo človeku na razpolago. Draginja raste. Zlasti se stalno dvigajo cene izdelkov, ki jih moramo uvažati iz drugih držav. Cene kmetijskih pridelkov pa ne rastejo v potrebni vzporednosti. Tudi plače delavcev, nameščencev, uradnikov niso v sorazmerju z rastočo draginjo. Treba je trpeti in potrpeti. Bodimo pripravljeni na žrtve, ker resni so dnevi in morda postanejo še resnejši!

Kmečki človek na stara leta

Največ zločinov rodi v Sloveniji poleg pretepaštva zelo pereče vprašanje preužitkarstva. Radi te poslednje raketne smo doživeli vse obdobje vredna dejanja, kakršna bi se med malim narodom, kot smo Slovenci, niti imenovati ne smela. Da si osvežimo razlago za ta podedovani greh neurejenega preužitkarstva, si hočemo ogledati životarjenje malega kmečkega človeka na stara leta.

Predaja posesti pri premožnejših

Vprašanje preužitka je lahka zadeva pri večjih ter premožnejših posestvih. Bolj trden posestnik, kateri je dobro gospodaril ter si je tudi nekaj prištedil, ne bo hotel biti mlademu nasledniku v napotje. Boljše stoječi kmetje si pravočasno oskrbijo svoj starostni kot ločeno od mladih, da se izognejo vsaki možnosti preprirov. Kupijo si pred predajo posestva sinu ali hčerki kako manjšo domačijo. Tam živijo brez skrbi od zemlje in prihrankov ter uživajo vsaj na stara leta nekaj zaslužkega sadu dolgoletnega garanja na grudi. Preužitkar z ločeno streho in zemljo je nemejen gospodar na svojem in bo mladi rad zahajal k njemu po nasvet in pomoč v morebitni sili ter mu bo tudi po smrti hvaležen, ker ga je pustil v mlajših letih gospodariti samostojno in po vedno rastočem napredku glede pridelovanja na polju, travniku, v gozdu ter v vinogradu.

Druga pesem na malih posestvih

Kar se tiče preužitka na mali posesti, ki le s težavo preživlja družino, pa je povsem druga.

Že stari so komaj čakali, da so jim otroci toliko dorasli, da so jim bili v pomoč pri delu. Ko so že bolj odrasli zapustili šolo, so neka-

teri morali na dnino, kjer so si zaslužili za obleko in obutev. Iz takih malih hiš se rekrutirajo naši izseljenci ter sezonski delavci. Tisti, kateri prevzame malo posest, mora izplačati druge in povrh še oskrbeti preužitek staršem. Tudi pri kočariji in kočarskem preužitku še gre, dokler ostanejo mladi in stari pri skupni skledi. Vendar pa so v resnici primeri skupne mize in mirnega preužitkarskega kota bele vrane.

Slab donos malega grunta, bolehnost ter delanezmožnost starih, jezikavost snahe, pijančevanje sina-naslednika, vremenske neprikljivosti ter razne nesreče pri živini in drugod dovedejo prej ali slej do preprirov in do ločitve od mize. Kakor hitro začeta snaha ter stara posebkati pri ognjišču, si tudi oče in sin ne bosta dolgo več dobra.

Ko so se preselili stari od skupne mize, jim začeta mlada zavidati kot ter preužitne datjave, katerih pred ločitvijo od mize niti prav občutila nista.

Iz prvotnih preprirov se rodi sovraštvo med lastno krvjo. Iz sovraštva požene neprestano kratenje od starih pred predajo izgovorjene pravice in to prepirljivo ter krivično postopanje mladih napoti starše na sodišče. Sodnja navadno razsodi v prilog starim, ki dobijo možnost rubežni, ako bi mladi ne poslušnil razsodbe.

Kakor hitro vzameta v roke preužitek odvetnik ter sodnja, sta takemu postopanju in razmerju hitro naslednika krvav zločin ali pa boben vsemu posestvecu.

Ti meni luč, jaz tebi ključ

Iz zgoraj opisanega, ki je žalibog tolikokrat na dnevnem redu, se je porodil stari rek: »Ti meni luč, jaz tebi ključ.«

Toliko starih in posebno manjših gruntarjev se drži navedenega pregovora iz bojazni, da bi ga sin ne gonil ter metal čez prag, ako bi se umaknil v preužitkarski kot ter začel dremati v zapečku. Stari drži vajeti gruntiča in noče slišati o predaji mlademu, četudi mu je na starost umrla žena. Stara grča se oženi v drugič. Ženitev zakrknjenega starejšega očeta požene odraslega naslednika v tujino, ali pa se oženi še sin pod očetovo streho in mu je za brezplačnega hlapca v neprestani preži, kdaj bo stari zatisnil oči in kako se bo za ta primer iznebil neznosne mačeha.

Na posestvecih, na katerih držita stara ključ do poslednjega izdihljaja, izbruhnjejo med dediči tožbe, ker slednjic le upihne smrt luč in še brez veljavne oporoke.

Tožbe za dediščine so najboljše krojači za podaljšanje odvetniških žepov. Par sodnih obravnjav in cenitev z večstranskim odvetniškim zastopstvom spravi posest v čisto tuje roke in mladi kolnejo stare v grob do svoje lastne smrti.

Kje bi se dala dobiti odpomoč?

Prva in glavna pomoč proti preužitkarskemu bednemu stanju je v pravi krščanski vzgoji otrok. Po božjih zapovedih in naukih Cerkve odgojeni otroci bodo staršem hvaležni in jih bodo spoštovali ter zanje skrbeli, ko zaradi boleznih in starosti obnemorejo.

Navadno sta pa oče in mati sama zakrivila z zanemarjeno vzgojo, da jima slabo odgojeni otroci s kratenjem izgovorjenih in pisanih pravic povračajo, ker jim nista hotela ali znala vcepiti v nežna otroška srca odgovornosti pred Bogom in zavesti izpolnjevanja božjih ter cerkvenih zapovedi.

Druga pomoč proti neznosnemu in rastočemu preužitkarskemu gorju bi bila obvezno starostno zavarovanje, katerega se bo morala lotiti tudi naša oblast.

Skoraj vsak sloj je na starost bolj osiguran kakor pa mali posestnik, ki je navezan na preužitek.

Delavec, kateri je prebil najboljša leta v tujini, a se onemogel ali pa kot izgnanec vrne v pristojno občino, ga mora ta prerediti in oskrbeti z družino vred.

Berač hodi od hiše do hiše in nikdo na delu mu ne krati jedi ter prenočišča.

Če bi pa bil preužitkar primoran, da vzame beraško palico v roke, bo ali zaman prosil, ali pa bo prejemal milodare z bridkimi očitki, zakaj je predal imetje slabo vzgojenemu nasledniku.

V primeru pa, da bi prejemal preužitkar mesečno podporo iz zavarovalne blagajne, za katero bi ga ne mogel nikdo ogoljufati, bi bil v delanezmožni starosti še vedno na trdnem stališču. Mlada dva bi si presneto premislila, preden bi pregnala s podporo kolikor toliko oskrbljenega očeta ali mater pod drugo streho, ki bi bila koj pripravljena, da ju oskrbi proti sigurni odškodnini v denarju.

Preskrba revnejših preužitkarjev je nujna zadeva in bi se dala rešiti na anketah ali posvetovanjih zavarovalnih strokovnjakov.

Zavarovanje preužitkarjev, če bi se potom dobre volje od strani oblasti uresničilo, bi zadelo skraja na odpor, kakor vsaka dobra ter nova vpeljava. To zavarovanje pa bi rodilo že v teku prvih desetletij največje dobro. Stari bivši manjši posestniki bi na starost hodili oblečeni ter obuti in bi ne umirali po nepotrebnem v pomanjkanju in v bridki zavesti največje nevhvaležnosti od strani lastnih otrok.

★

»Slov. gospodar« je prvi načel velevažno vprašanje starostnega zavarovanja z namenom, da postane kmečki svet prežet nujnosti ublaženja preužitkarskega gorja. Podoželani morajo od svojih voditeljev na javnih shodih zahtevati, da ponesejo potrebo kmečkega starostnega zavarovanja na najvišje mesto in tamkaj odločno zahtevajo, da se da malemu kmetu na starost podporo, ne pa beraško palico!

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe zaradi tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravnim »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno ena čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Finančna samostojnost Hrvatske

Ministrski svet je na svoji seji v soboto, 30. marca, obenem s proračunskimi dvanajstinami za državo sprejel tudi uredbo o financiranju banovine Hrvatske. Po tej uredbi prepusti država banovini Hrvatski v samostojno pobiranje in porabo te neposredne davke na hrvatskem ozemlju: zemljarino, zgradarino, pridobnino, uslužbenski davek in davek na rente. Izvzet je davek na poslovni promet, ki ostane še dalje državni davek. Nadalje bo banovina pobirala za sebe vse takse na svojem področju ter trošarino na vino,

žganje in alkoholne pijače. Kar se tiče donosa teh davkov, se računa, da bo imela banovina Hrvatska od neposrednih davkov okrog 600 milijonov, od taks 280 milijonov in od trošarine okoli 50 milijonov dinarjev. Vnaprej bodo obstojali poleg banovinskih finančnih organov tudi še državni finančni organi za državne finančne posle.

V nedeljo, 31. marca, je knez namestnik Pavle podpisal uredbo o financiranju banovine in proračun banovine Hrvatske za 1940/41, ki znaša 1,450 milijonov dinarjev.

Po Jugoslaviji

Vodstvo JRZ za drinsko banovino je imelo v soboto, 30. marca, svojo sejo v Beogradu. Predsedoval je tej seji predsednik banovinskega odbora JRZ in hkrati II. podpredsednik JRZ minister dr. Džafer Kulenović. Navzoča sta tudi bila predsednik JRZ ministrski predsednik Dragiša Cvetković in I. podpredsednik JRZ dr. Anton Korošec. Dragiša Cvetković je imel velik govor, v katerem je poudaril, da sta prav Bosna in Hercegovina tisto ozemlje, kjer so najbolj pomešani verski in narodni interesi; zato morajo člani JRZ, to je Srbi in muslimani, pokazati popolno vzajemnost in pripravljenost, da vsa vprašanja uredijo v medsebojnem sporazumu. Ne sme se več zgoditi to, kar se dogaja zdaj, da se da muslimanska stran prav tako kakor srbska stran nahujskati od nasprotnikov JRZ. Vprašanja Bosne in Hercegovine ni mogoče rišiti niti proti koristim Srbov, niti proti koristim muslimanov in Hrvatov. To vprašanje je v glavnem odvisno od sodelovanja Srbov in muslimanov. V sporazumu se bo našla tista rešitev vprašanja, ki bo zadovoljila Srbe, muslimane in tudi Hrvate. Minister dr. Kulenović je v imenu muslimanov izjavil svojo popolno solidarnost (vzajemnost) z JRZ.

Jubilej katoliške Hrvatske. Prihodnje leto obhajajo Hrvatje 1300 letnico svoje zveze z rimskim papeštvom. Priprave za dostojno praznovanje tega jubileja so že v polnem teku. Ustanovljeni so pripravljalni odbori, ki segajo do poedinih župnij. Kot najboljša daljna priprava je odredjena po posameznih škofijah duhovna narodna obnova. Največ pripravnih del pa zahtevajo prireditve, ki bodo nazorno dokazale, kaj je katoliška Cerkev storila za hrvatski narod. Te prireditve bodo: razstava cerkvene umetnosti, razstava šolstva in prosvete, razstava katoliškega karitativno-socialne-

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA
tovarna baterij
JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

ga dela, razne glasbene in književne prireditve. Pozorišče največjih svečanosti bo Split-Solin, ki sta izhodni točki kršćanstva med Hrvati; te svečanosti se bodo vršile v prvi polovici junija 1941. V Zagrebu se bo vršil od 20. do 22. junija 1941 vsehrvatski evharistični kongres. O prazniku sv. Petra in Pavla 1941 pa se bo priredilo hrvatsko narodno romanje v Rim.

»Večernik« rad poroča senzacionalne (pozornost vzbujajoče) vesti brez ozira na to, ali so resnične ali niso. Tako je nedavno poročal o tem, da namerava Jugoslovanska muslimanska organizacija prestopiti v Hrvatsk seljačko stranko. Za vsakega poznavalca političnih razmer je bila ta vest neverjetna. »Večernik« pa je predpostavljala, da je njegovo čitateljstvo politično tako nepoučeno, da veruje take in slične neresnice. Zdaj pa je dobil »Večernik« po ustih, odnosno po prsti, od glavnega glasila HSS »Hrvatskega dnevnika«, ki to vest zanika ter poudarja, da s dr. Džafer Kulenović (voditelj muslimanov) o tem ni izjavil. Česar torej dr. Kulenović ne ve, že ve mariborski »Večernik«. Najstvarnejše in hkrati najkrepkeje pa je postavil »Večernikove« vesti na laž minister dr. Džafer Kulenović, ko je na seji vodstva JRZ v Beogradu 30. marca v navzočnosti Dragiša Cvetkovića in dr. Antona Korošca v imenu muslimanov izjavil popolno vzajemnost in skladnost z JRZ.

Kamni v možganih. Iz Amerike poročajo o ne navadni bolezni. Tam so v nekaterih primerih ugotovili kamne v možganih in bolezenske izločine apna v možganskih žilah. Zdravniki menijo, da je bolezen v nekih družinah dedna ter da nastopa skupaj s padavico ter duševno manjvrednostjo. Doslej je znanega kakega pol tucata takšnih primerov. Sprva so menili, da gre za možganske otekline, Röntgenovi žarki pa so pokazali resnico. Pravega vzroka te bolezni še ne vedo.

Izkoriščanje morskih somov. V San Francisku so ustanovili družbo za nacionalno izkoriščanje morskih somov. Meso, olje, koža in kosti morskih volkov so stvari, ki jih zelo cenijo. Petino žive teže

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

★

13

Vodja rdečih delavcev je medtem stopil v sobo. Ko je zagledal Alekseja in Fedorja, je trdo zapovedal Alekseju:

»Prinesi nam šest kozarcev vodke!«

»Kje naj vzamem vodo?« je prav tako trdo odgovoril Aleksej. »Rdeči so mi vse pokradli.«

»Prav so storili, če so vse odnesli, ker v sovjetski Rusiji ni zasebnih lastnikov, ampak je vse skupna last države. Sicer pa sem prepričan, da bi v tvoji hiši našel vodo, če bi imel čas za iskanje. In najbrž bi našel še kaj drugega!«

Zadnje besede je izgovoril s tako čudnim naglasom, da sta oče in sin nehote postala pozorna.

»Kaj?« je vprašal oče.

»Puške! Predsednik tukajšnjega sovjeta, junaški tovariš Šubin, nam je rekel, naj se pazimo, ker ste vi potuhnjenci.«

Fedorjeva kri je vzkipeala. Najraje bi zgrabil krmežljavega rdečkarja in ga treščil v zid, a zavedal se je, da bi to samo škodovalo veliki stvari, za katero se je pripravljaval. Premagal se je torej in dokaj mirno vprašal:

»Povej, čemu si prišel: ali delat, ali mirne državljane zmerjat?«

Rdečkar, ki je bil bolj nizke postave, je dvignil glavo in napel prsi.

»Mladič, ali veš, s kom govoriš?« je vprašal samo zavestno.

»Vem,« je fant mirno odgovoril. »Z enim delavcem članom stranke.«

»Prav si povedal. Z delavcem govoriš, ki ga mora spoštovati!«

Zadnje besede je izgovoril manj samozavestno, je v mladeničevih očeh zasledil zlovesč sijaj. Vedel je, da bi bilo po njem, če bi ga fant stresel s svojimi kremi rokami.

Iz žepa je potegnil nekaj rubljev in jih dal Karini, ki jo je prerekanje privabilo v sobo.

»Stara, tu imaš denar! Pojdi in kupi nam vodo v sovjetskem skladišču.«

Starka je vzela denar in vprašujoče pogledala sedaj moža, sedaj sina.

Fedorja je delavčevo nesramno vedenje še bolj razburilo. Vzel je materi denar, stopil pred rdečkarja in ježno rekel:

»Pojdi si sam po žganje! V sovjetski Rusiji ni hlapcev!«

Uredba o hmelju

Minister za kmetijstvo dr. Čubrilovič je izdal uredbo o hmelju, ki ima predvsem namen urediti obseg nasadov. Po tej uredbi se na predlog hmeljarskih združenj in na podlagi mnenja banovinskih hmeljarskih komisij dovoljuje razširjenje ali odreja zmanjšanje površine, ki je zasajena s hmeljem, in sicer sorazmerno v vseh pridelovalnih področjih, po stanju površine na dan uveljavljenja te uredbe.

Hmeljski okoliši

Uredba določa tri hmeljske okoliše: 1. štajerski okoliš, ki obsega vse občine celjskega in gornjegrajskega okraja, vse občine sodnega okraja Šoštanj ter občine Marenberg, Muta, Vuhred in Vuzenica v dravograjskem okraju ter občino Ruše v okraju Maribor desni breg; 2. dunavski okoliš; 3. okoliš banovinske Hrvatske.

Dovoljenja za povečanje površine,

zasajene s hmeljem, in odločbe o zmanjšanju površine na podlagi odloka ministrstva za kmetijstvo, kakor tudi dovoljenja za izkrčenje starega in zasaditev novega nasada na njem ali drugem zemljišču enake površine, izdaja banovinska hmeljska komisija na predlog pristojnega hmeljarskega združenja.

Hmeljarsko združenje

V vsakem hmeljskem okolišu se osnuje po eno hmeljarsko združenje. Namen tega združenja je, zastopati koristi hmeljarjev, delati za pospeševanje proizvodnje in prodaje hmelja, prirejati sezonske vzorčne sejne ter voditi evidenco o lastnikih in površini zemljišč, zasajenih s hmeljem, kakor tudi statistiko o proizvodnji in prodaji.

Vsi lastniki hmeljskih nasadov morajo biti člani hmeljarskega združenja ter so dolžni prispevati za to združenje vsako leto najmanj 1% dosežene prodajne cene svojega hmelja. Ta prispevek sme glavna skupščina hmeljarskega združenja povečati, toda največ do 2%.

Prisilno znamkovanje

Ves hmelj, pridelan v naši državi, mora biti uradno znamkovan. Trgovina z neznamkovanim hmeljem je prepovedana. V vsakem posameznem hmeljskem okolišu se osnuje banovinska hmeljska komisija, ki jo imenuje ban za štiri leta iz vrst zastopnikov pridelovalcev in trgovcev s hmeljem. Naloga banovinske hmeljske komisije je, dajati mnenja o vseh vprašanih pridelovanju in trgovini s hmeljem, voditi hmeljsko statistiko, izvrševati znamkovanje hmelja, nadzorovati s hme-

ljem zasajeno površino in pospeševati vnovčenje hmelja. Trgovati s hmeljem smejo samo hmeljarske zadrage in trgovci, ki imajo predpisano pooblastitev po obrtnem zakonu.

Prijava nasadov in kazni

Vsi hmeljarji morajo v treh mesecih po uveljavljanju te uredbe prijaviti svojemu občinskemu oblastvu površino hmeljskih nasadov in število sadik, na hmeljnikih pa morajo na vidnem mestu označiti ime lastnika ter površino in število sadik.

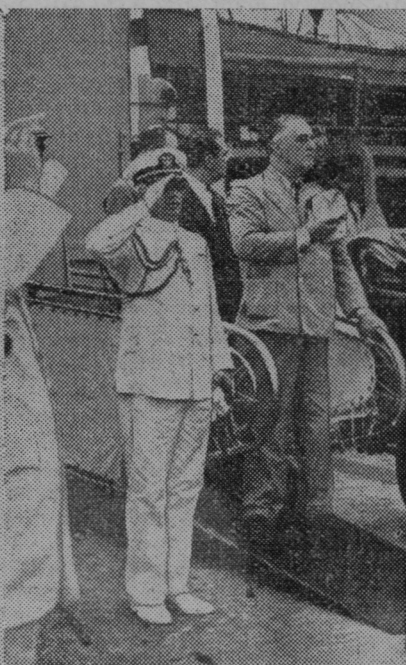
Kršitve uredbe se kaznujejo z globo do 10.000 din ali pa z zaporom do 30 dni. Kazen izreče splošno upravno oblastvo prve stopnje. Vse globe se stekajo v sklad hmeljarskega združenja onega okoliša, iz katerega izvira hmelj. Sredstva tega sklada se imajo uporabiti za urejanje hmeljskih cen. Končno določa uredba, da mora oni, ki bi sadil hmelj brez dovoljenja, na poziv upravne oblasti prve stopnje odstraniti nasad v roku 30 dni.

Z uveljavljanjem te uredbe preneha veljati pravilnik o kontroli hmelja od 10. julija 1932. Uredba bo stopila v veljavo z dnem, ko bo uveljavljen pravilnik za izvršitev te uredbe.

Ali si že obnovil naročnino?

Angleški ostrostrelec z orožjem, s katerim strelja iz letala

Ameriški predsednik Roosevelt na inspekcijskem potovanju

Kralj Danske (severno od Nemčije) Kristijan na konju

Angleško protiletalsko topništvo v strogi pripravljenosti

Delavec je prebledel in vzel denar. Rad bi zarjul od jeze, a si ni upal.

V tem trenutku je stopila v sobo ostala petorica. Prišli so prav tako samozavestno kakor njihov vodja.

Ta si je oddahnil, ker se je začutil bolj varnega. Sestorica bo že nekaj izdala zoper enega človeka, čeprav je močen in korajžen.

Obrnil se je k delavcu, ki je bil med njimi najbolj revne zunanosti in najmlajši. Dal mu je denar ter mu zapovedal, naj gre po žganje.

Nato se je obrnil h Karini.

»Žganja nam nisi dolžna dati, hrano pa nam ne smeš odreči. Stroške ti bo poplačal vaški sovjet z boni.«

»Vem, kaj moram dati,« je odgovorila starka. »Za obed boste dobili paprikaš z rižem.«

»Dobro! Obed mora biti kmalu gotov, ker smo lačni. Sedaj pa nam pokažite naše postelje!«

Ko so dobili vsak svojo posteljo, so se oblečeni in obuti zlekneli po njih. Do obeda so hoteli počivati.

Delavec, ki je šel po žganje v sovjetsko skladišče, je pri povratku v veliki sobi našel samo enega tovariša, ki je glasno smrčal. V drugi sobi je našel tri tovariše, v tretji pa spet enega. Tudi ti so smrčali. V tretji sobi je bila ena postelja prazna. Delavec se je napil vodke in se nato vlegel na prazno posteljo.

Aleksej in Fedor sta odšla v sadovnjak, ki je bil za hišo. Zatopljena sta bila vsak v svoje misli in le redko sta spregovorila kako besedo.

Karina se je sukala v kuhinji. Pripravljala je obed za »tovariše« delavce in medtem goreče Boga prosila, naj čimprej reši ubogo Ukrajino zločinske rdeče zalege.

*

Hripavi žvižg lokomobila je že drugič presekala zrak in odmeval po obširni ravnini.

Lokomobil je vabil moške in žene, ki jih je šubin prejšnji večer določil za delo pri mlačvi.

Bilo je ob trinajsti uri. Sonce je močno pripekalo. Vsa narava je bila pospana.

Ljudje, ki so bili določeni za mlačvo, so hiteli proti Andrejevi pristavi. Vedeli so, da bosta pri dvoriščnih vratih stala Karanzin in Aksakov ter bosta zapisala zamudnike. Ti zvečer ne bodo dobili bonov, čeprav bodo z drugimi vred garali.

Misel na bone, s katerimi si bodo v sovjetskem skladišču kupili živež, je tudi najslabotnejšim dajala moč. Od žetve sem na polju ni dela. Tako tudi ni bonov in živeža. Šele sedaj bodo spet nekaj zaslužili.

Čim je lokomobil zažvižgal, je Nataša stopila iz hiše. Začela je teči proti Andrejevimi. Kakor druge žene, si je tudi ona pokrila lase, in sicer s pisano ruto, ki je bila napravljena v Balti v prejšnjih srečnih časih. Ko si je

zavzema olje, iz izločene trebušne slinavke pa pridobivajo inzulin, znani pripomek zoper sladkorno bolezen.

Razlika med vojno leta 1914. in 1939./40. V Budimpešti je imel upokojeni madžarski feldmaršal Emmerich Suhay predavanje o moderni vojni, njenih načinih in pripomočkih. V uvodu je poudaril, da se je v zadnjem času spremenila tudi vojna in nje način, kakor vse ostalo na svetu. Danes je treba razen z vojno z orožjem računati tudi z gospodarsko in duševno vojno, zadnji dve pa sta nemara nevarnejši. — Leta 1914. se je začela mobilizacija vojne z orožjem takoj z vso silo. Danes vidimo po več nego pol leta samo duševno in gospodarsko vojno v polnem razmahu. Na morju

Novice iz domačih krajev

Duhovniške vesti. G. Ferdinandu Pohraški, župniku pri Sv. Vidu nad Valdekom, je podeljena župnija Rogatec; g. Vincenc Kolman, kaplan v Rušah, je postavljen za provizorja na Vurbergu; g. Anton Cafuta, kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, je postavljen za provizorja pri Sv. Antonu na Pohorju; g. Fr. Orešnik, kaplan na Teharjih, pride za kaplana k Sv. Magdaleni v Mariboru; g. Martin Uranjek je nastavljen za kaplana k Sv. Jerti nad Laškim; Alojzij Šmirmaul pride za kaplana na Teharje; g. Franc Babšek, župnik v Svečini, je imenovan za soprovizorja v št. Juriju ob Pesnici.

Odhod treh šolskih sester iz Slov. Bistrice v misijone. Dne 9. aprila bodo odšle tri sestre misijonarke iz slovenjebistriškega samostana č. šolskih sester na svojo misijonsko postojanko, in sicer s. Regina Čurič iz Črensovc v Prekmurju, s. Martina Drogenik iz Stoperc pri Rogatecu in s. Bonifacija Šmid iz Loč pri Poljčanah. Odpeljejo se s parnikom »Conte Rosso« iz Trsta do Hong-konga, potem nadaljujejo pot z drugim parnikom do Hai-phonga, od tam se peljejo štiri dni z železnico preko francoske Indokine do Junang-phua, kjer se nahaja salezijanska misijonska postaja, katere predstojnik je slovenski misijonar g. Majcen, od tod bodo nadaljevale pot do Čautunga na konjih, kjer bo treba premagati gorovje v višini nad 2500 metrov. Tam jih že željno čakajo sestre misijonarke, ki so pred par leti odšle in kjer prav plodonosno delujejo. Tu se bo novim sestram misijonarkam treba privaditi kitajskih šeg in navad ter jezika, nakar bodo ustanovile novo misijonsko postojanko v Tungčvanu z bolnišnico in obenem otvorile noviciat za kitajska dekleta, ki čutijo v sebi poklic za redovniški-misijonski stan. V Junang-Fuju se nahaja tudi apostolski prefekt slovenski misijonar in mandarin Joško Kerec, ki je pred par leti imel vrsto predavanj o svojem misijonskem delu na Kitajskem, ko se je nekaj časa nahajal na oddihu v svoji domovini. Ako ima kdo odposlati kake darove bodisi za misijonarja g. Majcena ali g. Kereca, jih lahko odda do nedelje, 7. aprila, sestram misijonarkam v samostanu v Slovenski Bistrici, da jih vzamejo s seboj. Sestram misijonarkam želimo srečen pot in obilo blagoslova božjega pri njihovem misijonskem delu. Ob priliki odhoda sester misijonark se bo vršila v samostanski dvorani misijonska prireditev v nedeljo, dne 7. aprila, po večernicah, kjer zaslužijo posebno pozornost skioptične slike o Kitajski in predvajanje »Zdrava Marije« v kitajščini. Pri-

jatelji misijonov in misijonskega dela, podpirajte misijonarke s svojo molitvijo in z darovi dobrih src!

Živ se je rešil izpod prevrnjenega traktorja. S straktorjem je oral g. Černivec, upravitelj graščinskih posestev v Strnišču pri Pragerskem. Pri oranju je zadel traktor ob močno korenino in se z vso težo prevrnil ter pokopal pod seboj g. upravitelja, ki se je pa izkopal izpod več tisoč kilogradske teže živ.

Obe nogi si zlomil. V Gornji Radgoni je bil zaposlen pri lesni tvrdki 21 letni Roman Zemljak. Na njega se je podrl sklad desk in mu je zlomilo obe nogi.

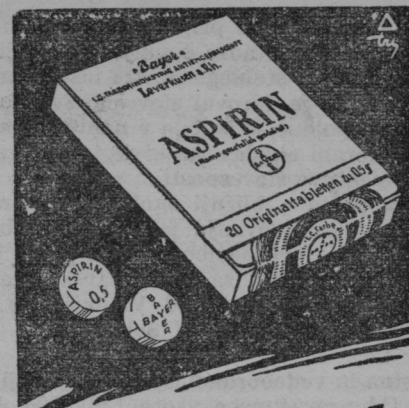
Fant se smrtno nabodel pri igri. Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je zahtevala igra smrtno žrtev. Skupina fantov si je preganjala dolgi čas z raznimi igrami. Eden od fantov se je zaletel s tako silo s smučarsko palico v 16 letnega posestniškega sina Ignaca Gerika, da je prodrla zaostrena palica nesrečno žrtev od zadaj in izstopila na trebuhu. Gerika so prepeljali koj v bolnišnico, a mu že ni bilo več pomoči.

Nesreča otroka pri požiganju dračja. Pri Veliki Pirešici v okolici Celja je požigala Marija Florjanc iz Železne na njivi dračje. Ognju se je preveč približala triletna Slavica, hčerkica Matije Jelena. Dekletcu se je vnela obleka, da so mu jo komaj strgali s telesa in je dobil otrok kljub temu hude opekline po vsem telesu.

Sreča v nesreči. Ivan Čede, 27 letni trgovski potnik tvrdke Veber v Škofji Loki, je sam šofiral avtomobil čez savski most pri Smledniku. Ob koncu mosta je zadel v železno ograjo, ki je popustila in je padel avto 7 m globoko v Savo ter priletel v vodo. Čede pri globokem padcu kljub notranjim poškodbam ni zgubil zavesti, ampak je odprl vozilo ter priplaval na obrežje. Sava je odnesla avtomobil kakih 100 m dalje, nakar je obtičal na sipini pod vodo in so ga z veliko težavo izvlekli na suho. Čede je moral poiskati zdravniško pomoč v ljubljanski bolnišnici.

Transmisija usmrtila 16 letnega fanta. 16 letni Franc Brenk iz Virmaš pri Škofji Loki je bil zaposlen pri bivši Calarijevi žagi pri škofjeloškem kolodvoru. Fant se je v žagi preveč približal jermenju, ki ga je zgrabilo ter sukalo tako dolgo, dokler ni bil ves razmesarjen.

Potek slovesnosti ustanovitve nove župnije v Studencih pri Mariboru. Kakor smo že poročali, je bila s 1. aprilom pri sv. Jožefu v

Proti prehladu
lahko vzamete 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenju
„Aspirin“, temveč edino-le
„Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

Studencih ustanovljena nova župnija, koje vodstvo je izročeno tamošnjim očetom kapucinom. Umestitev novega župnika g. o. Janeza Reberca je bila nadvse slovesna in je bila otvorena že na predvečer z baklado, katere se je udeležilo do 3000 ljudi z domačim g. županom ter občinskimi odborom in z vsemi organizacijami. Sprevod se je ustavil pred kapucinskim samostanom in je sledil pozdrav prvemu župniku s petjem, pozdravnim govorom g. župana Kaloha in z zahvalo g. župnika. Večerno slavlje je zaključil pozdravni večer v samostanski dvorani, pri katerem so bili navzoči tudi razni odličniki iz Maribora. Glavna slovesnost je bila v nedeljo, ko je bil prvi g. župnik slovesno umeščen od stolnega prošta g. dr. M. Vrabra. Te slovesnosti sta se udeležila g. okrajni glavar Eilet in mestni podžupan g. Fr. Žebot. Na prostoru pred samostanom so priredili Studenčani ob pol desetih predpoldne prvemu župniku slovesen sprejem s pozdravi šolske mladine, tretjega reda, Fantovskega odseka, Franciškovne mladine in Dekliškega krožka. Župnik g. o. Reberc se je zahvalil za pozdrave, nakar je krenil sprevod v cerkev sv. Jožefa. V cerkvi je g. stolni prošt prečital ustanovno listino, častil Studenčanom k veselemu dnevu in se

razsaja le mala vojna s podmornicami in minami, tu pa tam se zgodi kakšen spopad med križarkami v daljnih vodovih. Zračne sile se zadovoljujejo s previdnim otipavanjem sovražnega prostora, nobena izmed si ne upa zastaviti častne zračne sile po pravih totalne vojne. Današnji položaj na zapadu je podoben položaju v jeseni 1917. Vojni pripomočki stoje v znamenju do najvišjega razvitka tehnike. — Največjo pozornost pa zasluži gospodarska vojna. Modernemu vojskovodji ni dovolj, da obvlada z orožjem, temveč mora biti tudi dovolj psihologa, da ugane pravi trenutek, ko lahko uporabi ta ali drug način vojevanja.

Izredni naravni pojavi na Grumantih. Polnočno sonce na visokem severu

pod vratom zavezala ruto, se je spomnila na svoja mlada leta, na ono srečno dobo, ko so skoraj v vsaki hiši ropotale statve. Boljševiki so ukinili domačo obrt, da ne bi konkurirala tovarniškimi tkalnicam, ki so last sovjetske države. Statve so zgorele, tkalci pa so povečali število revežev...

Ko se je Nataša zjutraj zbudila, je čutila, kako jo je prevzel čut osamljenosti. Oče je bil navadno že na nogah. V enem koncu puste, neobdelane zemlje, ki je nekaj bila vrt, je popravljaj svoje mreže. Slišala je njegove korake, njegov glas. Sedaj je bilo vse tiho...

Toda takoj je pomislila na Fedorja in začutila je olajšanje. Spomnila se je na nočni dogodek, ko se je vsa prestrašena stiskala k njemu, dokler niso odjezdili rdeči konjeniki.

Opravljal je vsakdanje hišne posle: zakurila je in na ognjišče postavila velik lonec, da bi v njem skuhala krompir in slanino, kar je zvečer prinesel Fedor.

Ravno ko je pometala po kuhinji, je iz sobe prišla mati. Nataša ji je želela dobro jutro. Starka je odzdravila. Nato je stopila na hišni prag, kakor je to storila vsako jutro. Pogledala je proti nebu in sledila belim oblakom, ki so se leno premikali. Potem pa se je njen pogled izgubil v daljavi. Prej ji je srce zadrhtelo, ko je videla pred seboj neizmerno ukrajinsko ravnino, danes pa je ostalo v njej vse mrtvo.

Nataša je materi povedala, da bo šla k mlatilnici pomagat. Mati ji ni branila.

Deklica je do poldneva vse opravila in tako je sedaj mirno šla od doma.

Do Andrejevih je prišla pravočasno. Ko jo je Karanzin, ki je stal pri vratih s seznamom delavcev v roki, zagledal, ji je hotel zaklicati: »Kaj hočeš? Nisi v seznamu!« A se je premislil. Mogoče jo je Aleksej najel. Šubin mu je namreč pustil neko prostost glede izbire delavcev in on jih je včasih več najel, kakor je bilo določeno. Za Natašo so prišle tri druge žene, ki tudi niso bile v seznamu. Karanzin je tudi nje spustil na dvorišče. Tudi sedaj se je pokazalo, da ni bil tako okruten kot njegov gospodar Šubin. V njem vest še ni popolnoma zaspala.

Nataša se je poprijela dela ko drugi. Delo je dobila pri sami mlatilnici.

Ogromen stroj je muvil in metal okrog sebe prah in kose slame. Zrak je bil poln sikanja in klopotanja lokomobile. Ljudje niso slišali drug drugega. Vpiti so morali, ako so hoteli kaj povedati.

Delo pri mlatilnici je bilo neprijetno. Prah je dražil oči in grlo. Delavci so se solzili in pokašljevali. S čela jim je curil znoj, ki se je pomešal s prahom in jim zamazal obraze.

Nataša je marljivo opravljala svoj posel, in sicer

zahvalili vsem, ki so pripomogli k ustanovitvi tolikanj potrebne nove župnije. Po prečitaniu listine je bil od stolnega prošta instaliran prvi g. župnik, ki je daroval slovesno sv. mašo. V nedeljo popoldne je še bila v nabito polni cerkveni dvorani akademija, ki je tvorila zaključek pomenljive slovesnosti.

Nova pošta v bližnji okolici Maribora. Po parletnem prizadevanju je uspelo, da bo dobila Kamnica pri Mariboru svojo pošto in telefon. Okoliš nove za letoviščarski kraj potrebne pošte bo segal od Vinarjev do blizu Selnice ter od Drave do Šobra in Sv. Kungote.

Cestna in vodoobrambna dela v Gornji Radgoni. Od proračunske vsote 1.900.000 din je odkazan v Gornji Radgoni znesek 1.000.000 din za izvršitev prvega dela cestnih del v trgu, s katerimi so pričeli 1. aprila. Predvsem bo izvedeno tlakovanje od obmejnega mosta čez Muro mimo carinarnice po Spodnjem grisu do vile notarja Požuna ter od trgovine Pavla Benka do postajnega poslopja. Del ceste med vilo notarja Požuna in trgovino Pavla Benka začasno ne bodo tlakovali, ker bo na tem delu oster ovinek sčasoma odpravljen z regulacijskim načrtom. Dalje je treba omeniti, da je zgradilo gornjeradgonsko tujsko-prometno in olupševalno društvo ob reki Muri obrambni nasip od obmejnega murskega mosta nizdol do železniškega mosta v daljavi 500 metrov, s čimer so odvrnjene preteče poplave, ki so se vrstile doslej vsa leta.

Hvalevredno obdarovanje invalidov in revnih potomcev v vojni padlih vojakov. Za velikonočne praznike je bila v cerkvi na Teharjih pri Celju slovesno odkrita in blagoslovljena spominska plošča v svetovni vojni padlim iz teharske župnije. Cerkevno opravilo in blagoslovitev je opravil predsednik Zveze bojevnikov g. M. Ratej iz Trbovelj. Slovesnosti so se udeležili razni odličniki in med temi tudi senator g. A. Mihelčič iz Celja. Predsednik odbora za nabavo plošče je po slovesnosti obdaroval revne potomce padlih vojakov in vojne invalide, kar zasluži vse priznanje in naj bo Teharje drugim župnijam za zgled!

Banovinsko cesto I. reda Celje—Laško je prevzela z novim proračunskim letom država.

Nov vodovod. Na Klancu pri Dobrni so začeli graditi nov vodovod, ki bo stal 100.000 dinarjev.

Z regulacijo Topličnice v Dobrni pri Celju bodo začeli v najkrajšem času. Za delo, pri katerem bodo zaslužili domači delavci, je odobrenih 180.000 din.

Pozor! Slike za poselske knjige in legitimacije dobite najboljšje, najhitreje in najceneje pri Foto Kleser, Maribor, Vetrinjska 30, nasproti Grajskega kina.

531

Nekaj veličastnega bo priljubljena binkočno romanje: Trsat—Rab, Split—Hvar! Najlepši majniški izlet po morju! Iz vseh krajev Slovenije se priglašajo romarji. Romajte tudi vi! Polovična voznina. Navodila brezplačno. — Do 15. aprila posebno tekmovanje: tekmovalci plačajo 22 din! Načrt tekmovanja 3 din (v znamkah). Prijave naslovite: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Kdo ne bi hotel postati bogat čez noč? V nekaj dneh se prične nov ples boginje sreče v državni razredni loteriji, ki nudi edinstveno prilžnost, da postanete z neznanim vložkom bogataš tako rekoč čez noč. Kdor še nima nove srečke, naj pohiti nemudoma v našo hišo srečo in glavno kolekturo državne razredne loterije, bančno poslovalnico Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25, kjer boste našli veliko izbiro srečk. Bezjakove srečke so zadele samo v zadnjih letih celo vrsto največjih premij in dobitkov, radi česar je priporočati, da se čimprej odločite. Vsak je svoje sreče kovač! V ostalem glej oglas v današnji številki našega lista!

Požari

V Podovi pri Račah je začela goreti streha na gospodarskem poslopju posestnika Andreja Veronika. Ogenj se je razširil tudi na sosedno poslopje posestnika Boštjana Damjana, ki je uničeno do tal.

Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je uničil ogenj domačijo krojaču šestarju. Domači so si komaj oteli golo življenje.

Na Forminu pri Veliki Nedelji je nočni ogenj uničil skedenj, parno, svinjske hleve ter razno poljedelsko orodje posestniku Alojzu Kovačecu.

Zgoraj poročamo o požaru v vasi Formin dne 25. marca zvečer. V sredo, 27. marca, ob pol enajstih v noči je začela v Forminu goreti hiša, last Antona Veldina iz Gorišnice. V hiši je prebival najemnik Roškar. Pri reševanju se je hudo opeklo po rokah in nogah Roškar Franc, sin najemnika. Skočil je v gorečo hišo, da bi kaj rešil, pa ga je pokopal pod seboj goreči tram in mu užgal obleko. Hudo opečenega so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Prevladuje mnenje, da sta bila oba požara v Forminu podtaknjena.

V Andrečih pri Sv. Antonu v Slov. goricah je zgorela posestniku in kovaškemu mojstru streha na hiši, na hlevu in s svinjaki vred so bile uničene tri svinje. Škoda znaša 30.000 din.

Mladostna vlomilca v rokah pravice. Poročali smo, da je bilo v noči na 9. marec v Mariboru vlomljeno na Frankopanovi cesti v blagajno grafičnih delavcev. Vlomilci so izpraznili blagajno in izginili neznano kam z 20.000 din. Zadnje dni sta bila prijeta v Splitu komaj 16 letni C. O. iz Studencev ter 16 letni B. L. iz Delavske ulice v Mariboru, ki sta imenovani v lom priznala. Pri mladostnih nepridipravah so dobili samo še 5145 din gotovine, drugo pa sta bila že zapravila. Oba aretiranca sta bila poslana iz Splita v Maribor.

Hitro ujet tat. 22 letni Franc Šip iz Rošpoha pri Mariboru se je zmuznil v hišo posestnice Jere

Vute v Laznici pri Limbušu. Gospodinja je slišala šum po hiši in šla z vrta, zaklenila hišna vrata in odbrzela po sosedu Ačka. Medtem je razdril tat streho na hiši, skočil na tla ter zbežal v bližnji gozd, kjer ga je Ačko prijel ter prignal v vas. V Laznici so uzmoviča, ki je ukradel Vutejevi iz ročne torbice 1200 din, do prihoda orožnikov zaprli v klet.

Po dvojnem uboju ničev izgovor na pijanost. V Ljutomeru se je zgodil silno žalosten dogodek, ki je razburil vso okolico. Padlo je dvojce življenj pod nožem razljutenega pijanca. Komaj 19 letni čevljarški pomočnik Ludovik Potočnik iz Brezovčaka se je tako napil, da je nadlegoval na cesti mirne ljudi. Mimo njega sta prišla tudi 26 letni viničar Mihael Stajanko in viničar Maks Preiner, oba iz Illova v ptujskem okraju. Kakor hitro sta hotela divjaka pomiriti, je potegnil nož in je oba obklat na smrt. Ljutomerskim orožnikom se je izgovarjal s pijanostjo.

Ponarejevalci 500 dinarskih bankovcev razkrinkani in zaprti. V vasi Vrhovo nedaleč od Rače na Dolenjskem so odkrili orožniki na brzokavko mariborske policije pri posestniku Jožefu Majhencu 40 klišejev za ponarejanje petstotakov z modernimi pripravami ter 9 kg za denar prirezanega papirja, več pušk, samokresov in bodal. Ponarejevalske niti pa so vodile po ugotovitvi mariborske policije tudi v Zagreb. Policijski agenti iz Maribora so v družbi zagrebskih tovarišev odkrili v Brozovi ulici v Zagrebu v leseni baraki tovarno za izdelovanje 500 dinarskih bankovcev. V baraki, katero je najel pred dvema mesecema kovač Konrad Bezjak, so našli na moderen stroj za tiskanje bankovcev, na več klišejev in na večjo količino na pol izvršenih bankovcev, ki so se sušili. Policija je vse zaplenila in nadaljuje s preiskavo, ker je zadeva z razpečevanjem potvorb na široko razpredena in dobro organizirana. Zagrebska policija je že precej časa iskala ponarejevalce 500 dinarskih bankovcev, ki so se pojavili v prometu. Kot eden od razpečevalcev je bil prijel Anton Zurač, ki je izpovedal, da je dobil ponarejen denar v Mariboru. Zagrebska policija se je obrnila v Maribor in vsestranska preiskava je odkrila celo družbo ponarejevalcev.

Nepošten krojaški pomočnik. Krojaški mojster Marjan M. iz Celja je zgubil denarnico s 5000 dinarji. Za njim je šel njegov pomočnik Jakob B., ki je izgubljeno pobral in se je že koj drugi dan odpeljal na Sušak ter je s tem izletom prignil sum nase. Po vrnitvi so nepoštenega pomočnika zaprli in so dobili pri njem najdeni denar, od katerega je zapravil 1200 din.

Zopet svarilen zgled praznoverja. Pri Antonu Bregantu v Bukovju pri Celju so se zglasili cigani. Uspelo jim je, da so izvalili od domačih 100 din, kokoši, dva prstana, tri uhane in 2 kg svinjskega mesa. Sleprija je uspela ciganski nadlogi pod obljubo, da bo ciganka s čarovnijo ozdravila Antona Breganta, ki je že dalje časa bolan. Orožnikom je uspelo, da so cigane izsledili in zaprli.

Ne nasedajte vsakemu kupcu! V Žikarcu pri Sv. Barbari v Slov. goricah se je 26. marca pojavil nepoznan možki, ki je kupoval krompir po 2.25 din kg, postavljeno v Maribor. Dva kmeta

tem bolj, ker je bila blizu Fedorja, ki je stal pri vrečah. Čim se je vreča napolnila, jo je zavezal, nakar sta jo dva moža odnesla.

V mlatilnico so dajali snop za snopom. Snopje so jemali kar s križev na njivi. Od križev do mlatilnice so se vile žive verige moških in žensk, ki so nosile snopje k mlatilnici in se praznih rok vračale h križem. Pri mlatilnici sta stala dva moža, ki sta snopje nabadala na vile in jih metala na stroj. Ta jih je požiral ko nenasitna pošast in je vsakokrat zadovoljno zagodel.

Dva delavca iz Jaske sta pazila na pravilno delovanje mlatilnice in lokomobila. Ostali štirje so sedeli na hišnih stopnicah in čakali na izmeno. Z obedom so bili zelo zadovoljni. Sedaj so ga z vodko zalivali. Pijača je bila precej močna. Čim več so je popili, tem glasnejši so postajali. Govorili so o politiki. Razgovor je bil mešana besed in imen, ki jih sami niso razumeli. Ko o kaki stvari niso bili istega mnenja, so se prepirali. Včasih so bili tako glasni, da so ljudje prisluhnili.

Medtem ko so rdeči sodrugi lenarili in se prerekali, so se možki in ženske, ki so delali pri mlatilnici, potili in dušili v prahu.

Vreče so se naglo polnile. Fedor jih je zavezoval, možje pa so jih nosili na velike tovarne avtomobile, ki so prišli iz Odeše. Šubin je stal pri avtomobilih in nadziral delo. Ko je bil kateri avto poln, so se nanj skoba-

cali štirje konjeniki s puškami v rokah in vozilo je odrdralo proti Odesi, veliki luki Črnega morja. Vsakega so spremljali žalostni pogledi, vzdihni in kletve izstradanih kmetov in kmetice. Oni so orali, sejali, želi, oni mlatio — jedli pa bodo drugi...

Okrog vasi in med žitnimi polji so hodile konjeniške patrolje. V Andrejevem hlevu in cerkvi je vedno bilo samo nekaj utrujenih konjev in jezdecev. Ostali so bili na straži. Pazili so zlasti na to, da kmetje ne bi skrivaj odnašali žita.

Ta skrb je prav za prav bila nepotrebna, ker sta že Karanzin in Aksakov prežala na vse ko dva krvoločna psa.

Lopova sta si poiskala prostor, ki je bil od mlatilnice toliko oddaljen, da ju ni nadlegoval prah. Videla pa sta lahko vse. Njune oči so sledile ljudem, ki so prinašali snopje, in možem, ki so odnašali vreče. Seveda tudi Fedorja nista izpustila iz vida.

Fedor, močan, neumoren, je bil na svojem mestu. Grlo mu je bilo suho, jezik otekel od žeje. s čela mu je kapljala znoj, a vse to ga ni motilo pri delu. Delal je z zagrizenostjo v srcu. Do zlatega žita je čutil neko mržnjo. Ko je raslo na polju, ga je z ljubeznijo negoval, a sedaj je bil pripravljen, da bi ga uničil, preden bi ga dobili v roke boljševidki.

(Dalje sledi)

je naravni pojav, ki se kaže v različnih oblikah. Na Norveškem sije sonce sicer vso noč, okrog polnoči pa se potopi skoraj popolnoma v morje. Na Grumantih pa lahko nasprotno celo opolnoči lahko izvršno fotografiraš v soncu. Neki naravoslovec pripoveduje, da je imel na Grumantih neko poletje nekolikokrat po cele tedne »večno« sonce. V takšnih časih je kaj težko razlikovati tedenske dneve in ni čudno, da kmalu ni vedel, ali je sredi ali petek. »Bili so seveda dnevi z meglo,« piše, »nikoli pa nisem doživel kaj lepšega, nego so bili ti dnevi brez noči, ko je vedro sonce razsvetljevalo nebo in ko se je v rahli modri svetlobi vsak grič odražal z izredno jasnostjo. Ob lepem vremenu so Grumanti po-

sta na njegovo prigovarjanje najela voznike in peljala krompir v Maribor. Kupec pa ni krompirja prevzel tam, kjer bi ga po dogovoru moral, ampak je zahteval od voznika, da ga je vozil po Studencih od hiše do hiše, kjer ga je kar z voza na drobno prodajal. Ko je bil voz prazen, zahteva voznik od kupca denar, toda ta mu da samo malenkost kot aro, za ostali znesek pa reče, da naj počaka pri tehtnici, on da se gre preobleči in mu bo tam izplačal. Toda voznik je zaman čakal, kupca ni bilo pa tudi za njegovo ime voznik ni vedel. Ko je voznik malo poizvedoval za pobeglim kupcem, so mu nekateri rekli, da ga poznajo samo na videz, ni pa kaj prida

človek. Zadeva je sicer javljena policiji, toda kmetje najbrž nikdar ne bodo videli denarja za svoj krompir. Zato naj bo vsak previden pri nepoznanih in sumljivih kupcih!

Obsodba radi požiga. V Kasazah pri Petrovčah je zgorelo 15. februarja 60.000 din vredno gospodarsko poslopje, ki je bilo last celjskega trgovca Jožefa Plavca. Zavarovalnica je znašala 20.000 din. Požiga je bil osumljen 60 letni hlapec Rok Leber, kateremu je Plavec odpovedal službo in ga izplačal. Sodišče je obsodilo požigalca, kateri je spočetka priznal zločin, na razpravi pa tajil, na 18 mesecev strogega zapora.

Za koliko so oškodovali sovjeti Finsko?

Dne 29. marca so bili objavljeni prvi uradni podatki o gospodarskih izgubah v zvezi z odstopom finskega ozemlja sovjetski Rusiji po sklepu miru. Finska je izgubila desetino svojega zemljepisnega prostora, v katerem je 250.000 ha že od leta 1918. zelo dobro obdelane zemlje. Preden so to zemljo napravili plodno, so uporabili Finci ogromne delovne moči in napore. To izgubo bo Finska prebolela, ker ima še mnogo prostora, ki ga lahko pretvori v plodnega. Hujši je udarec glede industrije. Nad 400 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih nad 20.000 delavcev, je prešlo v sovjetske roke. Motorna sila teh podjetij znaša 100.000 konjskih sil, obsežnost proizvodnje je pa znašala dve milijardi finskih mark. V industriji je Finska izgubila 10% celokupne

ga obsega; k sreči bodo lahko večino te izgube nadomestili v drugih delih države s pospešeno industrializacijo. Gozdom je izgubila Finska 11%, kar sicer ni prevelika izguba, ker je znano, da je dežela za Združenimi ameriški državami in Rusijo najbolj gozdnata na svetu. Sovjetom so morali odstopiti Finci železne in bakrene rudnike. Rudarstvo bodo nadomestili z novimi rudosledi. Sovjeti so dobili tudi veliko vodno centralo v Ruhiali ter ostalih vodnih pogonskih sil v višini 770.000 konjskih sil. Vlada se zdaj trudi, da preskrbi beguncem nov obstoj. Razdeljenih bo mednje 840.000 hektarov zemlje in nad 300.000 glav živine. Sezidati bo treba blizu 60.000 vaških hiš in nad 30.000 mestnih stavb, kamor bodo prišli begunci.

Po svetu

Molotov o ruski zunanji politiki. V petek, 29. marca, je imel sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov na seji Vrhovnega sveta Zveze sovjetskih republik govor, v katerem je tolmačil dela in načela zunanje sovjetske politike. Ostro je napadel Anglijo in Francijo, katerima je očital sovraštvo proti sovjetski uniji in pa imperialistično (osvajalno) politiko. O politiki sovjetske Rusije je dejal: »Naš cilj je, da zavarujemo mir med narodi in da zavarujemo svoje meje. Mi bomo ostali nevtralni in ne bomo sodelovali v veliki vojni, ki se zdaj vodi.« Glede na odnos Rusije do Romunije je izjavil, da imajo sovjeti z Romunijo sporno točko, ki se imenuje Besarabija; aneksijo Besarabije po Romuniji Rusija ni nikdar priznala, v tem pa ni razlog, da bi se moralo to vprašanje rešiti z vojno. Molotov govor je vzbudil v svetu različni odmevi. V Nemčiji so z njim zadovoljni. Angleži

ne prikrivajo svojega nezadovoljstva, vendar se držijo hladno in rezervirano. Največ nezadovoljstva pa so vzbudile Molotove besede v Franciji, kjer očitajo časniki temu govoru največje laži, ki so kdaj bile izgovorjene.

Boljševiška znanost. V Rusiji je vse pod komando, tudi znanost. Kakor poroča moskovski list »Pravda«, je sovjetski komisar (minister) za narodno prosveto odredil, da se predela drugi del »Nove zgodovine«, ki jo je spisal član sovjetske akademije znanosti profesor Tarle. Ta profesor je dobil lani nalog od ministrstva, da spiše učno knjigo nove zgodovine za sovjetske srednje šole. Takrat se je vodila v Rusiji strastna propaganda zoper nemški narodni socializem. Zato je profesor Tarle kot zvest sovjetski uradnik podarjal v prvem delu svoje knjige, da je glavni in najbolj brezobzirni sovražnik Rusije narodno-socialistična Nemčija. Ko pa je bila

Kratke tedenske novice

Nemški maršal Göring je pozval Nemce, naj zberejo do 20. aprila za vojno važne kovine. Ministrski odbor za državno obrambo je izdal uredbi, ki določa smrtno kazen za špekulante s kovinami.

Nemčija je z aprilom uvedla poletni čas. Ure so pomaknili za eno uro naprej.

Angleško zunanje ministrstvo je poklicalo na posvetovanje v London vse angleške poslanike iz balkanskih držav.

Churchill, angleški minister, je imel v soboto govor v strelskih jarkih, ki ga je prenašal radio.

Vrhovni vojni svet zaveznikov, ki je zasedal 28. marca v Londonu, je sprejel spomenico, ki obvezuje angleško in francosko vlado, da ne bosta sklepali ločenega premirja ali miru.

Grčija gradi že štiri leta s 3000 delavci tako zvano Metaxasovo obrambno črto.

Pri lordu Halifaxu, angleškem zunanjem ministru, je bil 28. marca sovjetski poslanik v Londonu Majski. Prišel je protestirat, ker so Angleži zaustavili v Severnem morju dve sovjetski ladji. Pravijo pa, da sta se oba moža razgovarjala ob tej priliki tudi o drugih stvareh.

Sovjetski veleposlanik Surič v Parizu je bil nenadoma odpoklican na zahtevo francoske vlade, ker se je vmešaval v notranje zadeve Francije. V nedeljo se je peljal skozi Ljubljano.

Finska vlada je 27. marca odstopila. Novo vlado je zopet sestavil prejšnji ministrski predsednik Rytli. Glavna sprememba nove vlade je obnovev od ruskih sovjetov razbite države s sodelovanjem vseh državljanov.

Finska bo morala v doglednem času zbrati 12 milijard mark za gospodarsko obnovo.

Parlamentarne volitve v Kanadi 26. marca so bile zaključene z veliko zmago vladne liberalne stranke, katera je dobila 177 mandatov od 245. Liberalci bodo imeli v parlamentu okrog 115 poslancev več kot vse ostale politične skupine skupaj.

Angleži so sestrelili v tej vojni do 28. marca 127 nemških letal, okoli 44 pa so jih zelo poškodovali. Od Francozov sestreljena letala v tem številu niso zapopadana.

Japonci so 30. marca v Nankingu slovesno vzpostavili novo osrednjo kitajsko vlado, ki stoji pod japonsko zaščito. Kitajska vlada maršala Čangkajšeka v Čunkingu je obvestila vsa zastopstva tujih držav, da ne prizna nove vlade, ki je bila ustanovljena od japonskih vojaških oblastev, da uniči neodvisnost in nedotakljivost Kitajske.

Proizvodnja letal v Ameriki je porasla od prejšnjih 7000 na 21.000 letno. Porast so povzročile naročbe zaveznikov.

Iznajditelj brezžičnega brzojava in radia Edward Branly je umrl v Parizu. Rajni je bil član papeške akademije in profesor na katoliškem vseučilišču v Parizu.

Doslej pri nas največja železniška nesreča pri Ozlju, o kateri smo že dvakrat pisali, je zahtevala doslej deset mrtvih, 34 ranjenih, 15 jih pa še pogrešajo.

leti prava pravilna dežela. Po dolinah in na pobočjih cvetejo neštete cvetlice v žarečih barvah. Tu tudi najdeš najlepše rastline in najbolj redke ptice.

Izumitelj prve moderne plinske maske. Plinsko masko, oziroma masko zoper dim je izumil pred sto petnajstimi leti neki angleški delavec in je bila na zunaj že podobna današnji maski. Sedanja oblika in vsebina pa ji je v splošnem dal angleški kemik Tyn-dall leta 1875. Njegova filtrirna (čistilna) naprava je obstajala iz vate, ki je bila prepojena z glicerinom in obdana z lesnim ogljem, vse skupaj pa je bilo zaprto v preluknjani škatli, ki je bila privezana na masko iz platna. S to pripravo je izumitelj šel v prostor, ki je bil napol-

Štefan Skledar:

Antolinovo vstajenje

»Kaj še ne pojdeš?« se je s slabotnim, starikavo zamolklim glasom oglasila stara Smehovka in obrnila obraz od ognjišča proti možu.

Stari ji ni odgovoril. Molče je obstal sredi prikleta, kjer je v skrajnem kotu molelo iz očrnele stene nizko ognjišče. V peči še ni gorelo.

Žena je vzdihnila in prižgala vžigalico, ki jo je previdno vtaknila med dračje v peči. Sprva se je plamenček poigraval med slabo posušenim šibjem. Toda nedolgo nato je obliznil ves sveženj, da se je v mračnem prikletu zasvetilo. V slabi luči, ki jo je ogenj iz peči pošiljal naokrog, sta se pokazala dva bleda, od skrbi in let razorana obraza.

Smehovka je še vedno strmela v ogenj. Mož pa je povetil glavo, da se mu je na temenu zableščalo. Bil je golgovlav in pleša sredi osivele glave se mu je odražala kakor pekoča skrb sama, ki jo je nosil v sreu.

»Čas je že, da se spraviš — in pojdeš po poslu...« je žena počasi premikala osušene, od želodčne bolezni razpokane ustnice. Pogledala ga pa ni. Kakor zatopljen v nekaj skrivnostno tujega, a težkega. Začutila je sedaj

z neko bolestno tenkočutnostjo, da se nad njeno hišo zbirajo preteči oblaki.

Mož se še vedno ni ganil z mesta. Stal je kakor vko-van v težko, strašno železje, ki mu ne da, da bi prosto zadihal. Dasi je bilo zunaj še hladno, da je človeka zazeblu v noge, je imel stavec na sebi le pozakrpano, belo hodnično srajco, ki pa je bila že vse preveč popackana na koncu rokavov. Na tej srajci je imel še obnošen telovnik, od katerega so se na hrbtu krpe kar lupile. Imel ga je dobro zapetega, z vsemi gumbi, kar jih je še imel.

»Žmetno mi bo iti...« je vzdihnil in pogledal ženo s svojimi motno boljšečimi očmi. Stara se pa ni ozrla od ognjišča.

»Moraš — kaj pa boš drugače? Hočeš, da nas še enkrat zataži. Potem nam bo bolje, kajne? Tako,« je pokazala z rokami čez desno ramo, »na hrbet si optam posteljnino in cape pa grem... Tako bi me menda rad videl.« Starka je bruhnila v jok.

Mož je stopil k njej in jo prijel za levo roko, katero si je krčevito pritiskala na obraz, medtem ko je z desno s kuhalnico mešala zafrak za krompirjevo juho, ki jo bo skuhala za večerjo.

»Jula, imej pamet vendar! Za Boga, kaj misliš, da mi je grunt, ki nam je še ostal, tako malo pri sreu, da se ne bom zmenil zanj, ko mi bodo grozili še enkrat s sodnijo? Žena, ne veš, koliko trpim te zadnje dni. Ko

sklenjena pogodba med Rusijo in Nemčijo, je dobil Tarle od ministrstva nalog, da predela drugi del svoje zgodovine tako, da sta kot glavni sovražnici Rusije prikazani Anglija in Francija. V sovjetski Rusiji je torej znanost največja sužnja v službi politike. Naši komunistični fantiči in njih zakrinkani varuhi pa se širokoustijo o svobodi in znanosti, ki je baje na njej zgrajen sovjetski sestav!

Vorošilova linija. Maginotova, Siegfriedova in Mannerheimova linija vzbujajo po svetu po raznih državah interes za posnemanje. Grki gradijo obmejno obrambno črto, imenovano po sedanjem ministrskem predsedniku Metaksasovo linijo. Po miru, sklenjenem s Finci, se je v glavah sovjetskih prvakov začela ideja, da se zgradi proti Finski utrjena ruska črta, ki bo obsegala Karelijsko ožino in Ladoško jezero. Ta linija bo nosila ime ne po Stalinu, čemur se prav za prav moramo čuditi, marveč po maršalu Vorošilovu. Morda pa čaka Stalin, da bo dal svoje ime za zgradbo ruske obrambne linije proti kakšni drugi državi?

Katoliška dobrodelnost med pogani. Katoliška Cerkev je zasnovala in vzdržuje v misijonskih deželah te dobrodelne ustanove:

	Afrika	Azija	Amerika	Oceanija
bolnišnice	267	293	53	107
lekarn	1074	1325	130	278
gobovnic	59	33	4	12
sirotišnic	617	1073	92	126
zdravnikov	30	165	4	7
hiralnic	132	253	14	18

V vseh bolnišnicah se oskrbuje 33.000 bolnikov, v sirotišnicah se nahaja 111.000 sirot, v gobavnicah 12.779 gobavih, v hiralnicah 17.430 starcev. Obstoje, razvoj in napredek teh dobrodelnih ustanov v misijonskih deželah je od papeža določeni molitveni namen za mesec april.

Vpoklic redovnikov v francosko armado. Izdan je bil seznam v francosko vojsko vpoklicanih redovnikov. Zveza bivših bojnikov-redovnikov šteje 6720 vpoklicanih redovnikov. Od teh je: 1038 šolskih bratov, 781 jezuitov, 342 dominikancev, 310 frančiškanov, 306 kapucinov in 232 benediktincev. 61 redov in kongregacij ima svoje člane na bojnem polju.

Zedinjene države in Evropa

Po poročilu, ki ga je dal Sumner Welles po svojem povratku v Ameriko predsedniku Rooseveltu, je poslednji izjavil, da obstoja zelo malo neposrednih izglede, da bi se vojna v Evropi končala. Iz tega se da sklepati, da v bližnji bodočnosti ni pričakovati nobenega ameriškega koraka za sklenitev miru. Istočasno s povratkom Wellesa v Ameriko je bila v Berlinu izdana »Bela knjiga« pod naslovom »Poljski dokumenti kot predzgodovina sedanjih vojne«. Ta knjiga obdoljuje ameriško diplomacijo, da je na Poljskem skupno s Francijo in Anglijo rovarila za vojno proti Nemčiji, ter objavlja v to svrhu dokumente, ki so bili — po nemškem zatrdilu — najdeni v predalih poljskega zunanjega ministrstva v Varšavi in ki vsebujejo razgovore ameriških diplomatskih zastopnikov v Parizu, Londonu in Varšavi s poljskimi diplomati. Glede na te dokumente je ameriški zunanji minister Kordell Hull to izpovedal: »Na najbolj odlo-

čen način moram izjaviti, da niti jaz niti kdo od mojih sotrudnikov v zunanjem ministrstvu nismo nikdar vedeli za kake take razgovore in zato jim odločno odrekamo resničnost. V teh dokumentih razložena stališča niso nikdar niti za hip in na noben način predstavljala politiko ameriške vlade.« Hkrati je ameriški poslanik v Parizu Bullitt, ki se zdaj mudi v Washingtonu, odločno zanikal vse tisto, kar mu pripisuje nemška »Bela knjiga«. Poljski veleposlanik v Washingtonu pa je izjavil: »Nikdar se nisem razgovarjal z Bullittom v Parizu o udeležbi Amerike v vojni.« Ameriška »Associated Press« poroča, da prevladuje v ameriški javnosti prepričanje, da je objava teh dokumentov samo manever Berlina, s katerim hoče škodovati Rooseveltu spriči volilne kampanje za predsedniške volitve v Zedinjenih državah, ker skuša odvrniti odgovornost za evropsko vojno na Ameriko in njeno vlado.

Pavel Nurmi, najboljši finski športnik, zbira po Ameriki prispevke za obnovev Finske

Janes Gutenberg, ki je prvi začel tiskati knjige v Nemčiji, in sicer pred 500 leti

Rešilni telovnik iz gumija, napolnjen z zrakom, so vpeljali za mornarje v sedanjih nevarnih voznjah

Proti nebu se valeče pline italijanskega ognjenika Vezuv bodo izkoristili za pogonsko silo

sem toliko premišljeval od takrat, ko sta mi Rašćan in Miholič odbila prošnjo za poroka, se mi je vedno in vedno vsiljevala misel, da bi mi morali že prej vse bolj skrbeti, da se ne bi zadolžili —

»Se zna, jaz bom spet kriva te nesreče. Saj nikoli ne moreš prej zaspati, dokler ne najdeš razloga, da je krivda na meni,« je Julia ponovno zajokala.

»Žena, žena, zakaj me sodiš tako naglo! Če ti porečem, da smo vso to nesrečo zakrivali v onih letih, ko smo po štirikrat na leto obhajali godovno za tebe, za mene, za Štefa in za Maričo, mi tega menda ne zameriš. Ako pa, potem —

»Kdo pa je vedno govoril za to, da naj privlečemo k nam strice, tetice in pa še vso botrino naokrog — še Maršekove, če ne prav ti, ti! In zdaj se hočeš znašati nad mano!« Ženska je spustila kuhalnico v ponev in začela kriliti z rokami.

»Bog moj dragi, Julia...« Mož se je pripravljal, da pojde v sobo.

»Vsega tega si kriv ti, veš! One bodonske lajdre tudi ne bi trebalo spravljati k nam. Štef bi lahko dobil boljše ženo, ki bi kaj prinesla k hiši in lepo delala. Ne bi se potepala kakor Mariča. Pa ti si kar s Štefom potegnil, ko sem bila jaz proti. Zdaj pa imaš. — Ko si nas tako globoko potegnil, nas še potopi! Saj se ti vidi, da nimaš volje, potegniti smunt iz vode...«

»Jula! Tak jezik imaš, da kar lajaš! Takrat pa, ko si vsak dan pila čaj z rumom, da je bilo po hiši rumovih stekleničic kakor kamenja, da smo se obnje spotikali, takrat si bila bolj medena. O, bila si! Tedaj ti ni bilo mar za denar, ki ti je klokotal po grlu. Dobro je, žena; zapomnim si jaz to, in še prav dobro.«

Možve vodene oči so postale še bolj vlažne, kot so bile doslej. Z levim rokavom si je šel čeznje in obraz ter brki so se mu ovlažili od solza. — Stopil je na hišni prag in zaklical proti hlevu:

»Štef, kaj boš že napajal?« Glas mu je bil hripav.

»Tako. Samo vode še nanosim,« je odgovarjal sin nekoliko zateglo. Kmalu nato je že z vedri v rokah stopil iz hleva in šel proti studencu. Težka lesena vedra so kar zaječala, ko jih je postavil na oseke dosti plitvega studenca in pričel zajemati.

Mož je bil precej širok čez pleča. Bil je nizke rasti kakor oče, po katerem se je docela vrgel. Le glas je imel tak kakor mati: zategel, včasih do smešnosti, da je človek nehote mislil, da nima pred sabo človeka, ki bi bil povsem v redu. O materi so že tako govorili, da je malo »udarjena«, kar pa ni bilo čisto res.

Oče je opazoval sina pri studencu. Pred kakimi tremi meseci je prišel iz Nemčije in zdelo se mu je, da se je tam kar zredil. No, dasi ni bilo tam vse prav tako, kakor

njen z dimom in je tam vztrajal dalj časa. Ze prvi poskus je imel uspeh in so nato londonske gasilce opremili z večjim številom takšnih mask.

Orel napadel novoporočence. V bližini Soluna na Grškem se je zaletel velik orel z vso silo v steklo nekega avtobusa, ki je bil napolnjen z ljudmi. Steklo se je zdrobilo, ujeđa je vdrla v notranjost vozila. Ljudje so jo skušali zaman odpoditi. Razdražili so jo tako, da je planila na mlada novoporočence, ki sta bila na poročnem potovanju. Orel je mlado ženo s kremplji hudo poškodoval po obrazu in prsih. Zaman ga je skušala odgnati, medtem ko se je mladi mož onesvestil. V vozu je nastala panika. Ljudje so kričali kakor obsedeni in le s težavo je nekemu po-

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Odlični obmejni Slovenec umrl. V Svečini je umrl v nedeljo, 31. marca, zvečer šerbinek Josip, p. d. Kušter, posestnik in cerkveni ključar ter odličen rodoljub. Star je bil 73 let in je bil daleč po naših obmejnih krajih znan kot slovenski narodnjak in zaveden katoliški mož. Bil je med ustanovitelji domače Hranilnice in posojilnice ter član raznih naših organizacij. Bil je svoj čas tudi župan, načelnik krajevnega šolskega odbora in prvovrsten vinogradnik. Pokojni je brat g. Ivana šerbineka, člana banskega sveta in znanega odličnega vinogradnika v Svečini. V težkih časih pred vojno je bila šerbinkova družina ena redkih hiš ob naši severni meji, ki je v teh krajih bila narodnozavedna in delavna. Pogreb odličnega pokojnika se je vršil v sredo, 3. aprila, dopoldne ob devetih. Šerbinkovim naše odkrito sožalje!

Dolgoletnega naročnika katoliških časopisov je Gospod poklical po plačilo! V Kamnici pri Mariboru je poklical Gospod po večno plačilo tik pred velikonočnimi prazniki Jurija Maček. Rajni je bil vzoren vinogradnik, sadjar, dolgoletni občinski odbornik in odbornik kamniške posojilnice. Nad 50 let je bil naročnik »Slov. gospodarja« in še raznih drugih katoliških listov. Blagopokojni je bil vesele narave in je njegovo občo priljubljenost dokazal številno obiskan pogreb. Rajnemu svetila večna luč — preostalom naše sožalje!

Smrt blage matere. V splošni bolnišnici v Mariboru je dne 22. marca umrla Gundi Lucija, 66 letna gospodinja iz S. p. Sv. Kungote. Pokojna je bila splošno priljubljena daleč naokrog ter dobra mati svojim otrokom, možu pa zvesta tovarišica skozi življenje. Dolgoletni zvesti naročnici našega lista naj sveti večna luč — žalujočemu možu in otrokom pa naše iskreno sožalje!

Smrt stare žene in organista. Pri Sv. Martinu pod Vurbergom so na Jožefovo jutraj našli mrtvo 90 letno Elizabeto Radakovič. Kmalu nato pa nas je presunila vest, da je po kratki bolezni umrl naš prejšnji organist Stanko Novak. Skrbel je vedno za lepo petje v cerkvi. Njegov pogreb je bil na velikonočni ponedeljek dopoldne. G. župnik se je v ganljivih besedah poslovil od rajnega. Naj obema sveti večna luč — žalujočim pa naše sožalje!

Smrt je pokosila preužitkarja Jožefa Rojko iz Vumbaha pri Vurbergu v starosti 80 let. Rajni je bil dolgo let občinski odbornik bivše občine Vurberg ter dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja«. Naj počiva v miru! — Na sedmini se je nabralo za novo lavantinsko bogoslovje znesek 100 din, za kar bodi vsem darovalcem srčna hvala!

Poveljnik gasilske čete umrl. Na velikonočni ponedeljek so v Moščancih spremili k večnemu počitku uglednega posestnika in poveljnika tukajšnje gasilske čete g. Temlina. Pogreba, se je udeležilo nad 120 gasilcev in mnogo njegovih prijateljev in sorodnikov. Bodi mu lahka domača zemlja!

gumnemu možu uspelo, da je mlado ženo osvobodil. Tudi njega je orel s kremplji in kljunom hudo zdelal po obrazu in roki. Končno so se ljudje zavedli in z združenimi močmi jim je uspelo, da so orla pregnali iz avtobusa.

70.000 ameriških letalcev. Vodja zvezne oblasti za civilno letalstvo v Zedinjenih državah, Robert Hinckley, je izrazil svoje prepričanje, da bodo te države ob koncu 1. 1941. razpolagale s 70 tisoč letalci s pilotskimi diplomami. Ta čas ima 24.144 letalcev takšno diplomu, to je 6000 ali 30 odstotkov več nego lansko leto. Če pojde v tej meri naprej, se bo sedanje število v treh letih pač potrojilo. Hinckley je nadalje sporečil, da so v prvih šestih mesecih letošnjega leta v Zedinje-

bi si mnogi želeli, je pripovedoval sin o povratku; on da je bil čisto zadovoljen s hrano, ker doma ni bil vajen česa posebnega. In hrano so dobivali, dasi ne dosti, pa redoma.

Štef se je staremu zdaj nekoliko zasmilil. Sin je vedno rad delal, ugovarjal mu ni nikoli. Ko mu je pred dobrimi sedmimi leti pripeljal na dom zaželeno nevesto, je sin na skrivaj poljubil roko. Bil mu je hudo hvaležen. Tudi tedaj, ko ga je žena zapustila — otrok jima je kmalu po rojstvu umrl — ni v ničemer dolžil očeta. Sploh nikogar ne. Za materino javkanje in zmerjanje, ki ga je opravičljiva nad očetom, se ni mnogo zmenil; mater je celo tišil. Sam pa je na tihem prenašal svojo boleost.

Nekoč se je očetu na rami razjokal. Pozneje pa ga je bilo tega dejanja sram.

Sina je Smeh imel rad. Ta večer pa, ko ga je opazoval pri delu, mu je srce prešinila neka bridkost. Zavedel se je vse nesreče, ki lahko doleti Štefa. Že doslej mu trpljenje ni bilo tuje. Leto dni se je zdaj pehal v tujini samo zato, da reši domačijo. Medtem pa, ko je sin garal za dom, so očeta tožili. Antolin, prokleti čevljar, ga je. Za denar, ki mu ga ni mogel vrniti. Ni si dal dopovedati, da mu tistih sedem tisočakov poplača jeseni, ko se vrne sin iz tujine. Ne, zahteval je denar takoj na roko. Razumljivo je, da stari Smeh tega ni zmogel. Pisal je sinu v Nemčijo, naj mu pošlje denar in to čimprej. Toda

Dva smrtna primera v št. Vidu pri Ptuj. V visoki starosti 82 let smo pokopali uglednega moža Martina Turk iz Trnovca. Rajni je bil večletni bivši župan občine Trnovec in cerkveni ključar podružne cerkve na Selah. Kako priljubljen je bil, je pričal njegov pogreb. Na zadnji poti sta ga od doma poleg številnih pogrebcev spremljala tudi domači g. župnik p. Daniel Tomšič in p. Marijan Gojkošek iz Ptuja, rojak iz vasi Trnovec. Cerkevni pevci so mu zapeli žalostinke doma pri hiši žalosti, pri cerkvi in ob grobu. Na sedmini se je nabralo 155 din za novo lavantinsko bogoslovje. Naj mu sveti nebeška luč! — Dne 17. marca pa smo spremili k večnemu počitku njegovo sosedo preužitkarico Terezijo Turk v starosti 76 let. Bila je krščanska in globoko verna žena, ki je svojih sedem otrok vzgojila v krščanskem duhu in so vsi lepo preskrbljeni. Na njeni sedmini pa se je zbralo 93 din za novo bogoslovje. Bog ji daj v miru počivati, enkrat pa sveti raj uživati!

S sv. obhajilom se pripravil na nenavadno smrt. Iz Savcev pri Sv. Tomažu poročajo: Padel je pod smrtno koso posestnik Jožef Klemenčič, kateri je podiral hrast in pri podiranju ga je zgrabilo vejavej hrasta ter ga smrtno poškodovalo. Par minut po nesreči je poškodbi podlegel. Rajni je bil pravi katoliški mož, kar je pokazal pogreb, ki je bil na veliki petek. Rad je prejemal sv. zakramente. Še par dni pred nenadno smrtjo je pristopil k mizi Gospodovi in prejel zadnjo sveto popotnico. Rajni nam bodi zgled, kako moramo biti pripravljeni na vse slučaje! Blagopokojni zapušča ženo in odraslega sina. Počivaj v miru, dragi Jožef, in večna luč naj Ti sveti! — Družini naše sožalje!

Naša zvesta naročnica umrla na Polensaku. Žalostno so zadoneli zvonovi in naznanjali vsej fari tužno vest, da nas je zapustila 68 letna posestnica in preužitkarica Marija Šilak v Brezovci pri Polensaku. Zadnje ure življenja ji je lajšala hčerka, katero je nadvse ljubila. Tudi mož objokuje svojo dobro ženo v dobri veri, da se snideta onkraj groba. Pogreb nepozabne je bil 15. marca. Voda je prestopila bregove, poplavlila cesto, da so pogrebci le s težavo gazili za pogrebnim vozom. Ob odprtem grobu je spregovoril g. župnik tolažilne besede, za katere so mu vsi hvaležni. Pokojnica je bila nad 20 let zvesta naročnica »Slov. gospodarja« in je s tem dokazala, da še vlada po naših kmečkih hišah katoliški duh. Lahka ji bodi zemlja, naj počiva v miru! — žalujočim naše sožalje!

Žrtev materinstva in smrt uglednega kmeta. V ptujski bolnišnici je kljub zdravniški oskrbi postala žrtev materinstva Marija Petrovič, roj. Kozel, iz Velike Varnice. Rajna je v najlepši dobi življenja zapustila moža in par nepreskrbljenih otrok. — V Mali Varnici je od kapi zadet 17. marca umrl šmigoe Fran v starosti 71 let. Pokojni je bil župan, bil je član krajevnega šolskega odbora in skrben gospodar. Pogreb se je vršil na praznik sv. Jožefa in se ga je udeležilo veliko število ljudi, pri odprtem

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se privrati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

grobu se je pa poslovil od njega domači g. kaplan, pevci pa so zapeli par žalostink. Naj počivata v miru, preostalom naše sožalje!

Dva smrtna primera v Turškem vrhu pri Zavrču. Dne 18. marca je naznanil zvonček pri završki podružnici, pri Sv. Mohorju, da je premislila dobra in blaga žena Marija Kokot, p. d. Boltežarčova mama, v 79. letu starosti. Bila je priljubljena pri svojih domačih in odlikovala se je kot dobra sosedica ter je v tem smislu vzgojila tudi svoje hčere, ki so jo vse na večer njene življenja lepo negovale v dolgi bolezni. »Slov. gospodar« je že več desetletij stalen gost pri hiši. Naj ji ostane blag spomin! — Dne 20. marca pa je odšel v večnost Veselič Jožef, p. d. Kabernačkov Pepel, v starosti 64 let. Bil je ranjen v svetovni vojni in kot ujetnik je bil odpeljan v Rusijo, od koder se je vrnil leta 1920. Bil je večletni odbornik in vseskozi spoštovan, kar je pokazal njegov pogreb, ki so se ga udeležili rajnikovi znanci in prijatelji. Bil je dober oče svojim štirim otrokom, ki so vsi oskrbljeni. Bil je dolgo vrsto let naročnik »Slov. gospodarja«, kar bodo njegovi nasledniki nadaljevali. Rajnega bomo ohranili v dobrem spominu!

Smrt zaslužnega moža. V velikem tednu je zatisnil svoje oči najstarejši faran v Belih vodah v starosti 85 let Mihael Govtnik, posestnik na preužitku, p. d. Vrtačnik. Rajni je bil stroge krščanske vere. V njegovo hišo prihajajo samo naši listi, najbolj priljubljen mu je bil »Slov. gospodar«, katerega naročnik je bil dolga leta. Mnogo se je udeleževal na gospodarskem in cerkvenem polju. Bil je dober pomočnik v živinskih boleznih in je bil mnogim v veliko pomoč. Največjo skrb pa je imel pri romarski cerkvi Sv. Križa, kateri je ključaril mnogo let in je bil v mladih letih priča nekaterim čudežnim pojavom, ki so se tukaj godili, ter je rad še sedaj to pripovedoval domačim in raznim oddelkom, ki se zanimajo za zgodovino. Bil je zelo spoštovan, kar je pokazal tudi pogreb. G. provizor se je v lepih besedah poslovil od rajnega in orisal njegove zasluge za cerkev. Bodi mu zemljica lahka — žalujočim otrokom pa naše sožalje!

Visokošolec umrl na Planini pri Sevnici. Umrl je visokošolec veterinar Ivan Poljanec iz Pistoč. Smrt je vzbudila sočutje vseh faranov. žalujočim staršem in bratoma iskreno sožalje!

dobil je čez kakih štirinajst dni le deset mark in pismo, da mu več ne more poslati, ker oblast ne dopusti.

No — s tem denarjem pa si le pomagaj, Smeh, če si moreš... Žena pa mu je nekega večera, ko je bil posebno potr, začela razkladati svoje misli. Nalovila jih je okrog po srenji pri vaških klepetuljah. Češ, da ni treba redno plačevati dolgov, saj so vendar pod zaščito; za zdaj da se jim ne more nič zgoditi — pozneje pa dolgovi spet padejo...

Možu je bil ta nasvet v tolažbo. Saj je že čisto obupal. V posojilnico na Cankovo pa spet ni hotel iti, saj se je od zdaj naprej bal dolga kakor hudič križa. — In je verjel ženi. Poleg tega je pa proti Antolinu kuhal jezo. Včasih je kar krel, da ga čevljar prav zdaj terja, ko je v največji sili. No — razumljivo je že, da tako pritiska na svoje dolžnike, ko je na pomlad začel zidati. Toda, ako se tudi on nekoliko zadolži, ni nič hudega. Bo vsaj kušal, kako se živi pod zadolženo kožo... Vse te misli, ki se jih je nalezal od svoje žene, je Smeh dan na dan prelival v svoji glavi. Če za drugo ne, za tolažbo so pa vendarle bile; poleg tega se mu je pa tistikrat v srcu nabirala neka škodoželjnost do Antolina. V tem starem, nekdanj tako poštenem srcu se je nabirala. In bilá je podobna postani vodi ob zapuščenem jezu.

Toda Smeh se je uračunal. Ni še nastopilo poletje, ko je dobil pozivnico, da mora na sodišče. Starec je prišel

Špirit se naj izdeluje iz vina in žganja

Naši napol kameniti hribčki v večini primerov niso sposobni za drugo kulturo kot za vinsko trto. To velja predvsem za Haloze, Slovenske gorice, obmejni Kozjak pa tudi za kraje okrog Šmarja, Bizeljskega itd. Prebivalci vseh teh krajev so navezani na glavni pridelek — vino. Toda samo vino ni neobhodno potrebno za preživljanje, kot n. pr. kruh, mast, meso itd. V tem je razlika med našimi žitnorodnimi in vinorodnimi kraji. Prebivalci iz vinorodnih krajev so prisiljeni kupovati kruh, dočim se žito, ako se ne proda, lahko porabi doma kot hrana za ljudi, pa tudi kot živilska hrana. To je gola stvarnost, ki pri današnjih mednarodnih prilikah pride še bolj do izraza, kajti danes je iz dneva v dan večje povpraševanje za žitom, dočim po vinu skoraj nihče več ne povprašuje. Nazadnje bi to dejstvo še ne bilo tako strašno, ko bi pri tem ne grozila našim revnim vinorodnim krajem lakota in splošno pomanjkanje.

Tu je treba pomagati. Prva in menda najbolj uspešna pomoč našim revnim vinorodnim krajem bi se pa dosegla, če bi naše tovarne špirta porabljale za proizvodnjo špirta namesto žita in koruze vino in žganje. Pri nas je okrog 51 tovarn špirta, ki proizvajajo okrog 1700 vagonov (okrog 5.000.000 litrov) 100% špirta. Vse te tovarne porabljajo za proizvodnjo špirta rastline z velikimi količinami škroba, v prvi vrsti žitarice, naj-

več pa koruzo. Špirit se uporablja v razne svrhe, največ pa za napravo likerjev, ruma, octa, konjaka za izboljšanje vina, namenjenega za izvoz, v zadnjem času pa v čimvečji množini kot mešanica k raznim gorilnim oljem, bencinu (aeroplan) itd. Zakaj neki ne bi vse te tovarne ta špirit delale iz vina in žganja, ki že itak imata alkohol, kot špirit sam? Žito in koruza se pa lahko na drug način proda, ne glede na to, da nam je potrebno kot hrana predvsem za revnejše kraje. V tem pravcu je treba delati in podvzeti vse mere, da se zamenjajo surovine za proizvodnjo špirta (žganje in vino namesto žita in koruze). Oskrbovanje tovarn z vinom in žganjem ne bi bilo težko, ker bi kmetje sami iz vina kuhali žganje, katero bi se lahko pošljalo kot blago z manjšim obsegom. S tem bi se dalo rešiti tudi zelo pereče vprašanje samorodnic, predvsem šmarnice, ki bi se prekuhala v žganje, žganje pa porabilo za proizvodnjo špirta. Rešeno bi bilo zelo težko vprašanje šmarnice, pa tudi vprašanje trošarine bi izgubilo svojo proti vinogradniku naperjeno ost. Vinska kriza bi se povoljno rešila, vsa akcija bi pa ugodno odjeknila v siromašnem življenju zastopavljenih prebivalcev vinorodnih krajev, s čimer bi se zadovoljivo dvignilo še celotno gospodarsko stanje države in s tem v zvezi narodna in državna zavest.

Dopisi

Dravska dolina

Selnica ob Dravi. Vsem je še živo v spominu, s kakim uspehom je Prosvetno društvo od Sv. Tomaža pri Ormožu lansko leto gostovalo v našem Slomškovem domu. Isto društvo vprizori v soboto, 6. aprila, ob osmih zvečer in v nedeljo nato ob treh popoldne na našem odru igro v štirih dejanjih: »Veličina ljubezni«. Pridite!

Dravsko polje

Pekre pri Mariboru. Pri nas je obhajal dne 25. marca 80 letnico g. nadgozdar v pokoju Jožef Fiedler. Jubilant je še čil in zdrav ter še vedno rad čita »Slov. gospodarja« in druge katoliške liste. K njegovemu jubileju mu iskreno častitajo njegova hčerka Andula in svak Joško, prijatelji in znanci, želeč mu, da bi dočkal še vrsto let zdrav in zadovoljen!

Slivnica pri Mariboru. V Hotinji vasi je dne 29. marca dopolnil 80 let življenja ugleden kmet Franc Goričan. Jubilant izhaja iz izredno žilavega rodu. Izmed petih bratov in treh sester žive še trije bratje in tri sestre, vsi že nosijo čez sedem križev, ena sestra šteje celo že 85 let. Poroden je bil z zdaj že 16 let rajno Marijo, roj. Divjak iz Orehove vasi. Imela sta 12 otrok, kateri so razen dveh sinov in dveh hčerk vsi že odrasli pomrli. Sin Jožef je po svetovni vojni ostal v Černovicah v Bukovini in se tam oženil,

sin Jakob pa je čislan čevljarski mojster, hčerka Neža je že pred vojno odšla v Ameriko in se tam omožila, najmlajša Trezika pa po prerani smrti matere doma skrbno gospodinji in lepo streže očetu. Jubilant je vkljub vsem težkim udarcem, ki so ga v teku dolgega življenja zadeli — saj je dvakrat pogorel, gledal, kako so mu že odrasle otroke in skrbno ženo drugega za drugim odnašali na pokopališče in mnogo drugih nesreč prenesel — še vedno krepak ter še čvrsto drži za plug, vihti koso in vodi obširno kmetijo. Palice in očal še ne potrebuje in človek bi mu ne prisodil osmih križev, če ga vidi ob nedeljah in praznikih urnih korakov ubirati v čez pol ure oddaljeno farno cerkev. Možu poštenjaku, ki je že dolga leta zvest naročnik »Slov. gospodarja« in nekaterih nabožnih listov, želimo, da ga Bog ohrani še mnogo let tako čvrstega in mu da v sreči in miru uživati sadove svojega marljivega in poštenega dela!

Vurberg. Na cvetno nedeljo se je vršila v župnijskem domu spominska svečanost za blagopokojnim g. župnikom, katere se je udeležilo mnogo ljudi. Otvoritveno besedo je imel g. šolski upravitelj Prah, ki je blagopokojnemu v spomin spregovoril v imenu Kmečke zveze in Sadjarske podružnice. Rajnikovo politično in narodno delo je orisal posestnik Jakob Felicijan. Zaslužnost in gorečnost Marijinih mladinskih kongregacij sta izstavila gdca Marija Pirnik in mladenič Slav-

ko Felicijan. V imenu Prosvete je govoril predsednik društva. Kot moža energije in velike dobrote ga je slavil g. provizor. Zaključek je tvorila pesem. Tako se ti žalostni dnevi vedno bolj odmikajo. Pomlad prihaja v deželo, ki nam prinaša nove upe, vstaja vesela nada, da bomo imeli kaj kmalu spet duhovnega očeta. Da bi ga le bili vredni sprejeti! — V času bolezni g. župnika je bilo bolj tiho delo v organizacijah in društvih. To priliko pa so izrabili igralci Fantovskega odseka in Dekliškega krožka iz Ptujja, ki so nam na kvatno nedeljo v postu zaigrali na našem odru prelepo igro »V temoti« s tako dovršenostjo in doživetno, da nam ne gre iz spomina.

Vurberg. Moramo braniti svojo čast. Fantje iz sosednje fare hodijo k nam vasovat, zlasti se priklatijo večkrat v sončno Krčevino. Zgodi se pa večkrat, da napravijo kake neumnosti. Tako so na veliko soboto zvečer obklali posestnika in mizarja Nerata, da se je moral zateči v bolnišnico. Žalostno je, če dekleta takim razgrajam odpirajo okna! Obsodbe so pa vredne tudi hiše, ki jim dajejo zaslombe in priložnosti. Kdor ima poštene namene, naj pride za dne in sam, ne da hodi s celim regimentom klati-vitezov vasovat in izzivat domačine, ki so toliko pametni, da si nočejo mazati rok ob njih z obračunom, dasi bi pošteno zaslužili. Če pa si bodo drznili še dalje delati nepoštenosti pri nas, bomo poklicali na pomoč oblast, da si jih malo pobliže ogleda. Priporočam pa se v prvi vrsti vsem pamet, starešem kakor mladini, in ozdravljeni bomo te nadleže!

Sv. Martin pod Vurbergom. Društvo Rejec malih živali Trnice je 18. februarja pri nas priredilo predavanje o reji malih živali z razstavo izdelkov iz angora volne ter kunčje kožuhovine. Ob tej priliki so poedini poslušalci pokazali toliko zanimanje za proizvode teh izdelkov, da so z nekaj komadi vzorcev krzna, katere jim je delegat društva razkazoval, odšli, še preden je prišel predavatelj. Upati je, da bodo prizadeti te vzorce po tej objavi takoj vrnili.

Št. Janž na Dravskem polju. Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo, 7. aprila, po večernicah ob treh v društveni dvorani akademijo s telovadnimi in pevskimi točkami.

Trnice na Dravskem polju. Kmečko nadaljevalna šola priredi v nedeljo, 7. aprila, ob dveh popoldne pri g. Solarju v Zlatoličah zanimivo in poučno predavanje o gozdarstvu. Predaval bo šumarski referent iz Maribora.

Slovenska Krajina

Slov. krajina. Na veliki teden so se vrnili iz toplejših krajev v svoja osamljena gnezda štrki — prvi znanilci tople pomladi. Njih klekanje in mirno kroženje nad našimi domovi je opazujočemu človeku dajalo nekako zagotovilo, da se bo v deželo kmalu vrnila razveseljujoča pomlad. — Kmalu za štrki so priletele tudi lastovke, a revice so bile razočarane, ko je pretekli četrtek na novo zapadli sneg pobelil njihova gnezda. Tako poznega snega se le malokdo spominja.

Turnišče. Velikonočne praznike smo prav slovesno praznovali. Naše nove orgle, ki so jih naši dijaki in razumniki videli prvič po inštalaciji, so lepemu petju dajale še posebej sijaj. — S toplej-

čisto iz tira. Zdaj je iz pohlevnega moža postal razdražen bik, ki se je kjer koli zadel z rogovi. Bog vari, da bi mu žena kaj oponesla! Saj je že tako, ko je tiščala jezlik za zobmi, dosti rogovilil nad njo.

Smeha so obsodili. Da ni redno plačeval obrokov za dolg, ki so ga vzeli pod zaščito — so mu trobili na uho; bil je namreč naglušen. Toda slišal je vse, o, še prav dobro! Le razumeti ni mogel, da mu bodo prodali njive, ki jih je toliko let z ljubeznijo gojil. Te brazde, ki jih je namakal s svojim pekočim znojem, te vratnice, ki jih je z motiko poravnaval, ko so krave s plugom čakale na tratnici — in je njivo že zoral. Oh, vse to mu bodo vzeli. Polja, polja moja! Prirastla ste mi na srce, je nemo trpel Smeh...

Ko je ves iz sebe hodil pred licitacijsko komisijo, je mahal z rokami in kazal svoje njive, ki jih naj vzemo — in prodajo. V očeh se mu je zrcalila pravcata groza in je s solzami izmita kapljala na ljubljeno zemljo, ki je zanj zgubljena...

★

Ko sta kravi in tele — bilo je osem mesecev staro — napojila, je stari stopil v hišo.

Čez nekaj minut se je vrnil na podstenje. Na glavi je imel obnošen, rjav klobuk in oblekel si je bil še suknjo.

»Štef, jaz pojdem —« se je oglašil oče.

Sin ga je pogledal nekoliko osuplo; ušlo mu je vprašanje: »Kam pa?«

»Saj veš —«

»Iskat porokov? Mislil sem si...«

Stari je vzdihnil in šel. Odprl je vrata in stopil na kolnik pred hišami.

Sin je nekaj časa zrl za očetom. Starec je mukoma prestavljal noge po razmočeni poti. Taval je, kakor bi bil vinjen, sem in tja. Blato je škropilo na vse strani, kadar koli je stopil.

Čez nekaj časa je obstal.

Sinu se je zdelo, da se oče obotavlja tam na poti. Spoznal je, kaka muka je zanj, da mora moledovati okrog po hišah, da bi se ga usmilili in mu šli za poroka. Topolovčarji tega niso radi storili.

Sina je bolelo pri srcu. Njegov oče se mora tako hudo ponižati! In zakaj? Mar ni delal, kakor je le mogel, mar ni prijel tam, kjer je bilo treba? In on, njegov sin, prav tako. Še za občinskega cestarja sta bila, ko še on ni bil v tujini. In potem to leto v Nemčiji... Ali ni garal kakor živina — in samo zato, da pomaga domu iz dolgovi! Oče se je pa ta čas gnal doma, da bolj ni mogel. — In kljub temu vse zaman.

(Dalje sledi)

nih državah izdelali 1627 civilnih letal za domačo rabo, v isti dobi lanskega leta pa samo 850. Varnost v zračnem prometu se je v državah zelo povečala, tako da odpade danes ena smrtna nesreča na 23.430 poletov, na vsakega ubitega potnika pride 51,7 milijona milj, na ubitega pilota pa celo 72,9 milijona milj.

Zamenjalnica za čevlje. V Paderbonu v Nemčiji so uredili zamenjalnico za obutev. Ljudje čevlje, ki jih več ne uporabljajo, ali ki jim niso več primerni, tu lahko prodajo ali pa zamenjajo za primerno obutev. Že od vsega početka je v tej zamenjalnici vladal živahen promet. Izkazalo se je pred vsem, da zelo ustreza družinam z otroki, ki hitro odrasčajo svojim čevljem.

»Kmečka žena«

Izšla je 4. številka »Kmečke žene« za mesec april. Pod zaglavjem »Iz kmetijskih so izšli domov« prinaša življenjepis pisatelja Josipa Jurčiča, nakar sledi povest »Rakar« in šaljiva črtica »Kako si je Rogačnik po deklo šel pa ženo pripeljal«, obe zajeti iz kmečkega življenja. Posebno poglavje je posvečeno vzgoji otrok, o higieni kmečke hiše, Lea Faturjeva piše o zdravilni moči ječmena. Pod zaglavjem »Naš vrt« so nanizana praktična navodila za delo na vrtu v aprilu, o kompostu in negi lončnic. Priznan kmetijski strokovnjak piše o ravnanju s pujski in svinjo, sledi poglavje o kokošjereji in »Piščanci so se izvalili«. Med posameznimi poglavji so lepe pesmi in slike.

Žene in dekleta! Ponosne ste lahko na svojo »Kmečko ženo«, lepa je! Zato jo skrbno čitajte in usmerite svoje gospodinjstvo po njenih navodilih!

Katera pa tega lista še nima, ga lahko za ceno 20 din naroči v upravi »Kmečke žene«, Maribor, Koroška cesta 5.

šimi pomladanskimi dnevi bomo začeli obmetavati naš farno-prosvetni dom, da bo čimprej izročen svojemu namenu. — Elektrifikacija naše občine menda še nikoli ni bila tako aktualna kot je sedaj. Vse predpriprave so v polnem teku in je občinski odbor načelno že pristal na najetje dolgoročnega amortizacijskega posojila.

Kobilje. Naš Fantovski odsek pridno deluje in je na velikonočni ponedeljek zopet imel javno akademijo, katero je obiskalo mnogo ljudi. Pri prireditvi so predvajali tudi eno veseloigro, pri kateri so se navzoči od srca nasmejali.

Slovenske gorice

Sv. Rupert v Slov. goricah. Sedaj, ko je skopnel sneg in človek malo pogleda po naši župniji po sadonosnikih, ga lahko srce zaboli, tako žalostno izgledajo. Sadna drevesa, tudi 10—15 letna, so od zajcev oglodana do uničenja. Marsikateri sadjar se je razjokal, videč uničenje svojega dolgoletnega truda. Pa bo mogoče rekel kak zajčji zagovornik, da naj bi imeli žične mreže okrog dreves. Saj smo jih imeli, pa kaj je to pomagalo, če je pa zlodej v zajčjem kožuhi radi visokega snega uničeval drevesa tudi od zgoraj navzdol! Kdo naj preceni in kdo naj plača to neizmerno škodo? Smo imeli predavanje za povzdigo sadjereje, kjer se nam je povedalo o banovinski uredbi, da bo škropljenje proti San-Jose kaparju obvezno. Priznamo hvalevredno prizadevanje naših oblastev, da se zatre ta novi škodljivec naših sadonosnikov, a pričakujemo tudi druge banovinske naredbe, da bo obvezno tudi zajca poskropiti s svinčcem vsakemu in ob vsakem času, da se tudi ta škodljivec naših sadonosnikov brezobzirno zatre.

Mursko polje

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo ponovi v nedeljo, 7. aprila, zgodovinsko igro »V tem znamenju boš zmagal«.

Halozze

Sv. Andraž v Halozah. V predolgi zimi nam je zmanjkalo krme za živino, prav tako tudi hrane za ljudi, ker so še sedaj kleti polne vina, denarja pa ni, da bi si kupili živil, samega vina pa tudi ne moremo piti če ni ničesar za pod zob, pa čeprav bi ga z drožami vred pili. — Po naših vinogradih se je začelo prvo delo. Starejši režejo, otroci pobirajo rožje, nekateri so že začeli kopati. Najbolj srečni so pa tisti, ki ostrijo kolje, ker jedo »cvrtje«. Samo Bog daj, da bi za dober hasen delali, v jesen pa drago vino prodali, ne pa tako kot sedaj, ko ubogi haloški vinogradnik proda kak polovnjak vina, pa bi si skoraj moral sposoditi denar, da bi plačal voznika, ki mu vino vozi.

Sv. Barbara v Halozah. Vsi tukajšnji sadjarji se pritožujejo, da so jim zajci uničili mnogo sadnega drevja. Zato naj lastnik ponovno pregleda vsa ta drevesa, si jih zabeleži na listek in popiše vso škodo po resničnem stanju, to je, naj napiše koliko je uničenih popolnoma, zelo in deloma, zraven pa število dreves, ime, kraj in posestnika. Tako sestavljeno poročilo naj vsak dostavi Sadjarski podružnici. — Zelo se pozna zimska pozeba vinogradov, posebno na jutranjih legah. Močno je pozebo v nižjih legah v vseh krajih. Opazamo tudi, da je pozebo trsje z debelim le-

som in debelim rožjem bolj, nego žlahtne sorte z drobnim lesom. Tako je n. pr. laški rizling, burgundec in silvanec bolje prenesel zimo kot stare mešane sorte. Pozeba se pozna tudi v vetrovnih legah na sadnem drevju. Koža je največ popokala od krone do zemlje na deblu ter odstopila. Te razpoke so po 1 cm široke. Opaziti je celo počeno deblo mošančarja na hribu, ko vendar mošančar malokdaj pozebe.

Dravinjska dolina

Makole. Dne 25. marca je imela naša Kmečka zveza redni občni zbor. Ob tej priliki smo priredili po pozni sv. maši tudi sestanek naše kmečke mladine. Presenetil nas je krasen obisk. Nad 150 zdravih, vedrih in mladih obrazov je z vso pozornostjo sledilo poteku sestanka. Predavatelj je bil g. Bantan, tajnik KZ iz Ljubljane. Najprej so naši pevci zapeli himno KZ, kar je bilo nekaj novega za naše uho, nas je presenetilo ter napravilo na vse najboljši vtis. Predavatelj je najprej izrazil veselje nad kmečko mladino, kakor tudi na prisotnost g. kaplana ter poudarjal edino pravilnost, da se kmečka mladina vzgaja in izobražuje v katoliško-narodni zavesti. Zanimivo predavanje je bilo v glavnem o MKZ. Mladinska KZ je izpopolnitev drugih mladinskih organizacij. Glavni namen MKZ je, da se naši kmečki mladini poglubi ljubezen do domače grude, na kateri je vzrastla, ter kmečka zavest. Končno se je izrekla želja, da se slični sestanki kmečke mladine in predavanja vršijo večkrat.

Konjski okraj

Sp. Polskava. Krajevna kmečka zveza uprizar v nedeljo, 7. aprila, ob sedmih zvečer igro »Fernando, strah Asturije« v dvorani g. Mohorka.

Slovenska Bistrica. V nedeljo, 14. aprila, se uprizar v Slomšekovem domu veseloigra »Utopljenca«.

Smarski kraji

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Minulo sredo sta se poročila tukaj g. Sajko Anton, posestnik iz Rajnkovca, z gdnjo Krumpak Amalijo, pos. hčerko iz Rjavice. Oba izvirata iz krščanskih družin in sta vzorno delovala dolgo vrsto let v prosvetnih in telovadnih društvih. Razen tega je g. Sajko tudi podžupan občine Rog. Slatina in vrši dolžnost župana že skoro eno leto. Kot predsednik JRZ se prav posebno odlikuje. Na kratko se lahko reče, da dela z vso vnamo za dobrobit našega kmečkega ljudstva. Želimo novoporočencema obilo sreče in božjega blagoslova v novo ustrojeno družini!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Kakor druga leta, tako je tudi letos uprava občine obdarila za velikonočne praznike svoje najrevnejše občane, siromake. Občinski dar je bil sicer malenkosten, toda tudi malenkostno darilo je marsikateri stari mamici, staremu očetu ali nežnemu otroku nehote razsolzilo oči. Ko so namreč bili od vseh svojcev zapuščeni, se jih je še vendar spomnila občina. Tako so naši revni z vsakdanjim kruhom in s kruhom »Močnih« nasičeni praznovali praznik vstajenja Gospodovega. Čeprav je še v premnogih primerih pomanjkanje, a srce, ki zaupa v Boga, tudi to bolj vdano prenese. Tudi v cerkvi se je letos opazilo, da živimo v borbi svetovnega razočaranja, zato so verniki polnošte-

vilno prihajali k sv. zakramentom, zavedajoč se, da je v Bogu zmaga. Imamo sicer še nekaj trdih zakrknjencev; za te pa molimo, da bi spoznali luč Resnice in življenja. — Pred kratkim se je pri nas zaključil gospodinjski tečaj, ki je bil prirejen s pomočjo banovine. Trajal je okrog dva meseca, vodili sta ga Brabec in Šuster. Stalnih udeleženk je bilo 22. Tečaj je bil zaključen s prav dobrim uspehom. — Na cvetno nedeljo so naši igralci uprizarili igro »Sestra Anuncijata«. Za igro je bilo prav veliko zanimanje. Dvorana društvenega doma je bila napolnjena z gledalci. Igra je bila prav primerna za postni čas, tem bolj pa še v tem svetovnem razburkanju. — Veliko zanimanje je vladalo pri nas za nagradno žrebanje »Slov. gospodarja«. Trije naročniki so bili tako srečni, da se jim je nasmehnil žreb. Drugi se bodo pa veselili sreče morda drugo leto.

Laški okraj

Laško. V nedeljo, 14. aprila, priredi okrajna mladinska organizacija JRZ širše politično zborovanje v nadžupnijski dvorani v Laškem po prvi sv. maši, t. j. ob pol devetih. Na zborovanju bo govoril g. senator Franc Smodej iz Beograda, nadalje predsednik banovinskega odbora in bivši poslanec g. Rudolf Smersu, bivši poslanec g. prof. Mirko Bitenc in bankski svetnik Deželak Ivan. Vabijo se fantje in moške, ki jim je mladinska organizacija in naše politično gibanje v MJRZ na skrbi in ki upoštevajo naš mladinski pokret z našo organizacijo v naših občinah laškega okraja, da se zborovanja udeležijo. Številna udeležba na okrajnem zboru naj pokaže, da je naša mladina v Laškem okraju politično in narodno zavedna. Zborovanje bo trajalo od 8.30 do 10.30. — Živina je dosegla sedaj že precej lepo ceno. Na cvetno soboto je bil semenj pri Sv. Lenu, na veliki četrtek pa v Laškem. Živine primanjkuje. Najlepsi voli so dosegli 7.50 din kg žive teže. Povprečne cene so 6—7 din kg. Isto ceno dosegajo tudi plemenski voli, po katerih je sedaj veliko povpraševanje. Ako bo ta cena ostala dalj časa, bodo nastali za kmeta v tem pogledu boljši časi. — Glede izabele in šmarnice se kmetje laškega okraja strinjamo z mnenjem g. Dolinšeka v 11. številki »Slov. gospodarja« in z dopisom od Sv. Križa pri Rogaški Slatini. Pijančevanje se naj omejuje z vsemi zakonitimi sredstvi. Kdor hodi okrog vidno pijan, se ga naj kar kaznuje. V našem okraju je bilo nekdanj veliko vinogradov, vino je bilo srednje, malo bolj kislo. Znana je basen o hudiču in Laščanu, ki sta stavila za dušo, katero dobi tisti, kateri bo dalj časa vzdržal pri laškem vinu. V laškem okraju je precej takega zemljišča, kjer ne uspeva drugo kot gozd ali vinograd. Po trtni uši uničeni vinogradi se v našem okraju v veliki večini niso obnovili. Samo nekateri poskušajo s cepljeno žlahtno trto, drugi pa z izabelo in šmarnico. Vino se ne prodaja, ampak se porabi pri težkem delu. Saj ni zameriti kmetiskim ljudem, ako pri težkem delu nekoliko pijejo. Imamo leta, ko jabolka in drugo sadje sploh ne obrodi, ampak samo vinograd da nekaj. So tudi kmetije, kjer se gnoj in pridelki ne vozijo z vozom, ampak nosijo na hrbtu v koših. Nihče ne more očitati radi tega kmetu pijančevanje. Zato smo mnenja, naj se zatre šmarnica in izabela samo v tistih krajih, kjer rsepa žlahtna trta.

Kmečka trgovina

Po čem se plačuje naša živina v Nemčiji in Italiji?

Izvozniki naše goveje živine, bodisi privatniki, bodisi zadruge, izvažajo živino le potom Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki je zadnji čas na podlagi trgovinskih sporazumov določil sledeče cene za kilogram žive teže, tehtano na Dunaju, za Italijo pa na Reki.

Za Nemčijo. Voli: prima 9.25 din, prvovrstni 8.50 din, drugovrstni 7.25 din, tretjevrstni 6 din. — Krave: prima 7.50 din, prvovrstne 7 din, drugovrstne 5 din. — Telice in voli do dveh let: prima 9 din, prvovrstni 8 din, drugovrstni 6.25 din, tretjevrstni 5 din. — Biki: prima 8 din, prvovrstni 7 din, drugovrstni 6.25 din, tretjevrstni 5 din kg žive teže, tehtano na Dunaju.

Za Italijo. Voli: I. vrsta 9 din, II. vrsta 8.25, III. vrsta 7.50 din. — Krave: I. vrsta 7.50 din, II. vrsta 7 din, III. vrsta 5.50 din. — Telice in voli do dveh let: I. vrsta 8.75 din, II. vrsta 7.75, III. vrsta 6.50 din. — Biki: I. vrsta 8 din, II. vrsta 7 din, III. vrsta 6.25 din kg žive teže, tehtano na Reki.

O stroških nakladanja in prevoza smo že prekrat pisali ob priliki objav obračunov pri izvozu živine potom zadrug. Znašajo pa okrog 50 do 70 par pri 1 kg žive teže. Računati moramo tudi z izgubo na teži, ki od mesta, kjer se živina naklada, pa do Reke ali Dunaja znaša 40—100 kg pri komadu; odvisno je to od oddaljenosti nakladalne do namembne postaje. Računajoč izgubo na teži in stroške nakladanja ter prevoza, pridemo do zaključka, da se mora živina povprečno 1 din pri kg žive teže ceneje računati kot je zgoraj navedeno. Razlika od zgoraj navedenih cen pa pod nobenim pogojem ne sme presegati 1.80 ali celo 2 din pri kg žive teže, kajti toliko stroški in izguba na teži nikdar ne znašajo. To naj kmetje upoštevajo ter se pri prodaji živine po tem ravna. Zadrage, ki izvažajo živino potom Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru, pa naj vedo, da mora znašati teža živali za Italijo najmanj 500 kg, za Nemčijo pa najmanj 600 kg. V en vagon se sme natovoriti samo 12 glav živine. Ker so stroški za vagon isti, ako je natovorjene živine za 6000 kg ali pa za 9000 kg, zato je bo-

Ije, da je živina čim težja, kajti na ta način so pri zadrugi prodaji stroški posameznika čim manjši, radi česar bo za živino posameznik več dobil, kajti pri zadrugi prodaji gre dobiček v žep živinorejca. Seveda pri zadrugi prodaji nosi riziko vsak sam. Kdor pa noče riskirati, pa dobi navadno za kg žive teže 2 ali celo 3 din manj kot je navedeno. Seveda pri tem vsak stoka in se pritožuje nad nizkimi cenami, ne spomni se pa, da si pri tem lahko pomaga sam potem zadrugi prodaje živine, ki se je zelo dobro obnesla, kajti kmetje, ki so prodali zadrugi potom, so za svojo živino dobili mnogo več kot drugi, ki prodajajo živino na drug način. Kmet, če sam redi, še sam svojo živino prodaj naravnost tistemu, ki mu je namenjena, kajti le tako bo dobiček tvoje reje ostal tudi v tvojem žepu!

Cene lesa in drv

Na slovenskih nakladalnih postajah je imel kubični meter lesa sledečo ceno v dinarjih:

Smreka in jelka. Hlodi I in II 240—310, brzojavni drogovi 180—210, bordonali merkantilni 295—345, filerji do 5/6 270—290, trami ostalih mer 260—320, konične škorete od 16 cm dalje 560—590, paralelne škorete od 16 cm dalje 640 do 700, podmerne škorete 10—15 cm 580—610, deske-plohi konični od 16 cm dalje 480—540, paralelni od 16 cm dalje 540—590.

Bukev. Hlodi I in II od 16 cm dalje 115—135, čisti hlodi za furnir od 40 cm dalje 235—255, deske-plohi naravni neobrobjeni 295—335, naravni ostrorobi I in II 485—565, parjeni in neobrobjeni 395—435, parjeni ostrorobi I in II 600—690.

Hrast. Hlodi I in II v premeru od 16 cm dalje 205—325, bordonali 800—900, deske-plohi boules 850—950, neobrobjeni I in II 700—800, frizi I/II širine 5, 6 in 7 cm 740—820, frizi I/II širine 8 do 12 cm 850—950.

Ostali les. Neobrobjeni plohi I. in II. kakovosti: brest 680—760, javor 670—750, jesen 710 do 760, lipa 610—660.

Železniški pragi, dolgi 2.60 m in 14×24 cm, hrastovi 40—45, bukovni 20—25 din komad.

Drva. Bukova 15—19 din, hrastova 13—17 din 100 kg. Ljubljana trda drva 110—120 din, Celje in okolica 80 din, Kranj 115 din kubični meter.

Povpraševanje po lesu. Deske, plohe in morale (smrekove in jelove) v vseh običajnih debelinah se potrebujejo za stalno dobavo. Hrastovi frizi I/II a v debelini 25 mm, v širini 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah 25—95 cm in od 1 m dalje. Deske smreka, jelka v III. in IV. kakovosti 18/24 mm debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej. Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, od 18 mm dalje, dobava po dogovoru. Trami 4/5 in 5/6, od 4 m dalje. Nemejene količine hrastovih pragov za nemške državne železnice. Vsaka količina bukovih drv za Postojno ali Podbrdo. Več vagonov zdrobljenega smrekovega lubja za takojšnjo dobavo. Stanje na trgu je za mehki les zelo čvrsto, za trdi les pa trdno. — Pojasnila daje tajništvo Ljubljanske borze, Gregorčičeva ulica 27.

Brezov les,

okrogel, v svežem stanju, ako kvalitativno odgovarja, kupi vsako količino po najvišji ceni tovarna Attemsove lesne industrije, Slovenska Bistrica. 484

Drobne gospodarske vesti

Volna se je podražila. Radi težkoč pri uvozu volne iz tujine se je povečalo povpraševanje po domači volni. Posledica tega je, da se je volna v južni Srbiji zelo podražila in stane danes 60 din 1 kg, dočim je bila pred pričetkom sedanje vojne še po 15 din kg. Ta visoka cena volne je možna edino radi tega, ker tekstilna industrija dobi zelo težko volno iz tujine.

Trgovina s Francijo se izboljšuje. Naša vlada je pri francoski vladi dosegla, da svoje dolgeve Franciji plačuje namesto s franki z dinarji. Na ta način so Francozi prisiljeni kupovati za te dinarje blago v naši državi. Radi vojne pa Francozi kupujejo pri nas še blago, ki so ga prej dobavljali večinoma iz Amerike, skandinavskih držav in deloma iz Nemčije. Zato se je posebno v letošnjem letu povečal naš izvoz v Francijo. Francozi pa tudi naše blago v denarju v najkrajšem času plačajo. Francija želi pokupiti in takoj plačati vse jugoslovanske kmetijske pridelke, predvsem pa drva, konopljo, sveže in suho sadje, živo živino in meso.

Koliko jaje so izvozili Ljutomerčani? Iz Ljutomerskega okraja so v letu 1939. izvozili 204 vagone jajc. V Švico so jih poslali 117 vagonov, na Češko 26 vagonov, v Nemčijo 45 vagonov, v Anglijo 6 vagonov in v Italijo 10 vagonov. Celotna vrednost teh jajc znaša okoli 12.600.000 di-

narjev. Ta jajca pa niso bila izključni pridelek Ljutomersko-radgonskega okraja, ampak je bilo več vagonov jajc nakupljenih tudi v sosednjih okrajih.

Cene goveje živine po sejmih

Vol. Maribor poldebili 4.50—5.50 din, plemenski 5.70—7 din, Ptuj do 6.50 din, Celje prvovrstni 6.50—7 din, drugovrstni 5.50 din, šmarje pri Jelšah 5.50—6.50 din, Ljubljana prvovrstni 7 do 7.50 din, drugovrstni 6—6.50 din, tretjevrstni 5.50—6 din, Kranj 5.50—6.50 din, Črnomelj 5 do 7.50 din kg žive teže.

Biki. Maribor 3.50—4.75 din, Ptuj 4.50—5.50 din kilogram žive teže.

Krave. Maribor debele 4—5.50 din, plemenske 4—5 din, klobasarice 2.75—3.50 din, molzne 4 do 5.50 din, breje 3.50—4.50 din, Ptuj 4.50 din, Celje 4—5 din, šmarje 4—5 din, Ljubljana prvovrstne 5.50—6 din, ostale 4—5 din, Kranj 4 do 4.50 din, Črnomelj 4—5 din kg žive teže.

Telice. Maribor 4.75—6 din, Ptuj do 6.50 din, Celje 5—6 din, šmarje 5.50 din, Ljubljana prvovrstne 7—7.50 din, ostale 5.50—6.50 din, Kranj 5.50—6.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 5—6 din, Ptuj 5 din, Celje 6 din, šmarje 5.50—6.50 din, Ljubljana prvovrstna 8—9 din, drugovrstna 7—8 din, Kranj 6.50 do 7 din kilogram žive teže.

Svinje

Plemenske. Ptuj 6—12 tednov stari prasci 90 do 200 din komad, Kranj 7—8 tednov stari pujski 160 din komad, Črnomelj 8—10 tednov stari pujski 350—400 din par.

Pršutarji (proleki). Ptuj 7.50—8.50 din, Celje 9 din, šmarje 10 din, Ljubljana 9—9.50 din, Kranj 8.50 din.

Debele svinje (špeharji). Celje 11—12 din, šmarje 12 din, Ljubljana domači špeharji 10 do 10.50 din, sremski 12—13 din, Kranj 10.50 din kilogram žive teže.

Tržne cene

Krma. Seno: Celje 90—100 din, šmarje 100 do 125 din, Ljubljana 105—120 din, Kranj 125 din stot. — Slama: Celje 56 din, šmarje 30—60 din, Ljubljana 45 din, Kranj 75 din stot.

Krompir. Celje 2.25 din, šmarje 2—2.25 din, Ljubljana 2—2.50 din, Kranj 2—2.25 din kg.

Fižol. Celje 7 din, Ljubljana 5—8 din, Kranj 6.50 din, Maribor 4—6 din kg.

Vino. Navadno: celjska okolica 4.50 din, šmarska okolica 3.50 din liter. — Boljše sortirano vino: celjska okolica 6—7 din, šmarska okolica 5—7 din liter. — V gostilnah je v Ljubljani navadno vino po 10—12 din, sortirano vino pa po 14—16 din liter.

Mleko. Celje 1.75 din, šmarje 1.25—1.50 din, Ljubljana 2.25—2.50 din, Kranj 2—2.50 din liter. **Surovo maslo.** Celje 28 din, šmarje 40 din, Ljubljana 34 din, čajno 40 din, Maribor 36 din kg. **Jajca.** Celje 1.25 din, šmarje 60—80 par, Ljubljana 1 din, Kranj 1 din, Maribor 1 din komad.

Sejmi

8. aprila svinjski: Središče — 9. aprila svinjski: Ormož; živinski: Ljutomer, Maribor; tržni dan: Dolnja Lendava — 10. aprila živinski in kramarski: Sevnica ob Savi; svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — 11. aprila tržni dan: Turnišče — 12. aprila svinjski: Maribor — 13. aprila goveji in kramarski: Loka pri Žusmu; svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

Slovenska Bistrica. Živinski in kramarski sejem, ki je bil preložen v mesecu marcu, se bo vršil v četrtek, 11. aprila.

Gospodarska posvetovalnica

L. Č. R. S. Čebeln paša se da izboljšati s setvijo medonosnih rastlin, med katere spada boreč, facelia esparzeta, kakor tudi lipa, razne travniške in gozdne rastline itd. Esparzeta ali turška detelja je znana po bledikavordecem, v grozdih združenem cvetju, kakor tudi po ozkih in drobnih lističih. Je izvrstna krmna rastlina, posebno za govejo živino pa tudi za svinje (dokler je še mlada). Zelo dobro uspeva v sončnih brezinah, na pusti in suhi zemlji, kjer že nobena druga detelja ne uspeva. Največ je vredna za nerodovitne, zelo sušne, apnate in lapornate zemlje, uspeva pa tudi v drugih zemljah, le mokra in močvirna zemlja ji ne ugaja. Je zelo trpežna. Vzdrži 4—7 let, sejana v mešanici z drugo travo pa še dalje. Prva košnja je zelo obilna, drugi dve pa ne tako, ker je bolj slabe podrasti (to slabo lastnost ima) in jo je zato priporočljivo sejati v mešanici z drugo travo, posebno s francosko pahovko. Sejati jo je zgodaj spomladi med oves, katerega pa moramo pokositi za krmno žito ko se prikaže latje. Sejemo jo navadno z ovsem vred. Njeno seme je svetlo ali pa temnorjavo ter podobno drobnemu fižolu. Če jo sejemo samo zase, potrebujemo za 1 ha okrog 194—196 kg semena. Ker njene korenine segajo zelo globoko, ne zahteva posebnega gnojenja, zato se pa tudi bolj počasi razvije. Ako pa esparzeta prezori in se pozno kosi, postane silno trda in pusta ter je radi tega kot krmna manj vredna. Zato jo je treba zgodaj kositi. Podnebje Slovehnje esparzeta skoraj povsod ugaja in je manj izbirena kakor lucerna, saj nam daje povoljne košnje celo v mrzlejših visokih legah.

Razgovori z našimi naročniki

Rubež svinje (last otroka) za davčni zaostanek iz leta 1939. S. A. Ako nima Vaše posestvo predpisane več katastralnega čistega donosa (ne davka!) nego 1000 din letno, tedaj niste dolžni plačati davčnega zaostanka do konca leta 1939. in se zoper rubež svinje lahko pritožite. Zadevni članek v »Slov. gospodarju« je povsem pravilen, domnevamo le, da ga najbrž niste dobro razumeli. — Okolnost, da je zarubljena svinja last Vaše hčerke, ne boste mogli uspešno uveljaviti pred davčno upravo, ker ste svinjo sami podarili svoji hčerki.

Prepušitev posestva sinu, ki je pri vojakih. O. M. v G. Svoje posestvo lahko izročite sinu, ki je pri vojakih, odnosno lahko sestavite zadevno izročilno pogodbo ter jo pošljete sinu v podpis. Ni namreč nujno, da pogodbo sklenete ustno. Sodno overiti je potrebno le Vaš podpis. Ali bodo sinu dovolili dopust, ne moremo prerokovati, vsekakor pa naj s prošnjo poskusi. — Kar se dedičev tiče, lahko sami določijo v izročilni pogodbi, da sin prevzemnik ni dolžan prej izplačati njim namenjenih deležev, preden se ne vrne od vojakov. Kar se tiče drugih upnikov, lahko iztožijo svoje terjatve, ne glede na to, ali je sin prevzemnik pri vojakih ali ne. Le glede izvršbe je določeno, da se je ne sme ne dovoljevati, ne opraviati proti osebam, poklicanim v vojaško službo, a izvzemši službo v stalnem kadru.

Točenje vina lastnega pridelka od 5 litrov naprej. R. K. Ako hočete prodajati vino lastnega pridelka iz svoje kleti, tedaj ga smete brez kakšnega posebnega oblastnega dovoljenja le v količinah nad 5 litrov, pri čemer pa morajo kupovalci vino takoj odnesti in ga ne smejo piti na

Vašem svetu. Preden začnete vino prodajati, morate zalogo vina prijaviti finančni kontroli ter plačati državno trošarino en dinar od litra, hkrati pa javiti, da boste vino prodajali na opisani način. — Ako bi hoteli doseči tako zvano pravico vinotoča, bi pa morali zaprositi okrajno glavarstvo za zadevno pooblastitev, finančno ravnanje pa za podelitev točilne pravice, pri čemer bi morali plačati za prijavo 10 din, za podelitev točilne pravice pa takso 50 din. Pooblastilo za točenje vina lastnega pridelka se izdaje samo vinogradnikom, ki se preživljajo pretežno iz donosa iz vinograda in jim je vinogradništvo glavni poklic in ne gojijo šmarnice. Takega pooblastila ne more dobiti oni vinogradnik, ki premore več kot 3 ha vinograda. Vinotoč se sme dovoliti za največ tri mesece v letu.

Zgradarina vsako leto zvišana. J. G. T. Pritožujete se, da se Vam vsako leto predpisuje višja zgradarina in da se Vam zdi predpisani znesek previsok. — Zgradarina se predpisuje od fiktivne najemnine ali pa od najemninske vrednosti zgradbe. Slednja vrednost se določi s primerjanjem najemnin, ki se dobe za podobne najemninske prostore v okolici. Od najemninske vrednosti se odšteje 30% iz naslova stroškov popravil, amortizacije itd., od ostalih 70% pa je bilo plačati 12% zgradarine ter 2% dopolnilnega davka. To je državni davek, kateremu pa je prišteti še samoupravne doklade in posebni prispevek za narodnoobrambni sklad. — Vaš obračun je pravilen. Ako Vam pošljejo le kako poloznico, se Vam na to ni treba ozirati ali pa zahtevajte odmerilni sklep ter se proti odmerilnemu sklepu pritožite v 30 dneh na finančno ravnanje v Ljubljani potom pristojne davčne uprave.

Naznanila

Razstava vin v Svečini. Vinarska podružnica v Svečini bo priredila dne 5. maja prvo vinsko razstavo in sejm. Vina bodo razstavljena iz okolišev: Svečina, Sv. Jurij, Sv. Križ, Zg. Sv. Kungota. Po sedanjem zanimanju sodeč bo ta prireditelj vsaj enakovredna sličnim prireditvam v drugih krajih. Razstavljenih bo okrog sto vzorcev kakovostno prav dobrega do odličnega vina. Posebej je treba še omeniti, da bodo razstavljena predvsem sortirana vina. Ker je še dosti vina na prodaj in so cene zmerne, je pričakovati dobre kupčije. Za avtobusne zveze z vlaki je že preskrbljeno. Izrabite to priliko in obiščite našo severno mejo!

Prevalje. Občni zbor krajevne JRZ bo v nedeljo, 7. aprila, v Farni vasi v dvorani gostilne Kristan ob devetih dopoldne.

Kostrivnica. FO priredi v nedeljo, 7. aprila, narodno igro s petjem »Črna žena«.

Rogaška Slatina. V nedeljo, 7. aprila, gostujejo železničarji iz Rogatca in vprizorijo v dvorani Zdrav. doma ob 16 veseloigro »Butalica«.

Ure za birmo

najceneje pri

538

Bureš Franjo

urar in draguljar

MARIBOR, VETRINSKA ULICA 26

Tabor Kmečke zveze se vrši v nedeljo, dne 21. aprila, v Murski Soboti.

Ormož. Dne 11. aprila dopoldne se bo vršil v Kletarski dvorani občni zbor Kletarskega društva, popoldne pa ustanovni občni zbor Kmetijske blagovne zadruge za ormoški okraj.

Vurberg. Igralci Prosvetnega društva v št. Janžu vprizorijo v nedeljo, 7. aprila, pri nas po večernicah igro »Gosposka kmetija«.

Trgoišče. Podružnica absolventov kmetijskih šol bo imela redni letni občni zbor v nedeljo, dne 7. aprila, ob devetih v Ormožu v Horvatovi gostilni, kamor so vsi tovariši člani vljudno vabljeni. Na svidenje! Odbor.

Notar Gajšek Karel je otvoril notarsko pisarno v Mariboru na Aleksandrovi cesti 14 (prej dr. Šorli). 466

Seznam izžrebanih števil efektne loterije Fantovskega odseka Polzela, katere žrebanje se je vršilo dne 25. marca 1940:

116, 193, 325, 471, 557, 621, 926, 980, 1112, 1206, 1231, 1269, 1286, 1373, 1597, 1692, 1736, 1786, 2219, 2427, 2525, 2737, 2797, 2812, 2870, 3179, 3185, 3653, 3673, 3784, 3836, 3934, 4426, 4681, 5288, 5352, 5418, 5941, 6183, 6357, 6745, 7051, 7123, 7249, 7360, 7438, 7503, 7542, 7639, 7807, 7985, 7991. (527)

Uprava »Slov. gospodarja« za točnost števil ne odgovarja.

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Viničarja s petimi delovnimi močmi išče Ivan Robič, Hrastje pri Limbušu. 508

Poštenega hlapca, vojaščine prostega, in dekle na majhno posestvo sprejemam takoj. Plača 150. Caf, Maribor-Pobrežje, Ob Dravi 1. 519

Za Split sprejemam starejšo služkinjo z znanjem kuhanja. Ponudbe upravi pod »Poštena 515«.

Sprejme se v stalno službo vrtnar, kateri je več tudi čebelarstva. Samo resne ponudbe poslati na naslov: Teodor M. Živkovič i brat, trg., Prnjavor, Šabac. 516

Sprejem kovaškega pomočnika, Budja Ciril, Sv. Marjeta ob Pesnici. 542

Ofra — mož in žena — za poljedelsko delo sprejme Šicenhof, Rošpoh, Maribor. 543

Išče se s 1. majem po službeni potrebi stalen cerkovnik in organist, ki razen petja cerkvenega zbora goji tudi skupno ljudsko petje in je po možnosti prosvetni delavec, osebno vojaščine prost; za lastno oskrbo, če je samski; trezen, miren, skromen in skrben. Naslov v upravnistvu. 544

Pekovski vajenec in mlad hlapec se sprejmeta. Kapel Josip, pekarna, Rače. 537

Viničar ali ofer se takoj sprejme. Naslov v upravi. 547

Družina s šestimi delavci, ali dve oferski, se sprejme na službo Wiesthaler, Zg. Sv. Kungota, proti deputatom in dogovorjeni plači. Četrta orala zemlje na delavca, svojo ali gospodarjevo kravo, drugače mleko. 545

Sprejem pridno dekle z dežele. Predstaviti se osebno takoj. Nastop takoj ali 15. aprila. Knjigo s seboj prinesiti. Pekarna Maribor, Kettejeva ulica 22. 532

Viničarja ali ofra, zmožnega vinogradniškega dela, 2—3 delovne moči, sprejemam takoj. Znuderl, Maribor, Ljubljanska 7. 538

Kovaškega pomočnika z dežele, dobro izvežbanega, in vajenca sprejme takoj. Naslov v upravi. 539

Iščem dekle, 20—25 let staro, za natakario. Je lahko začetnica, mora pa biti poštena in snažna. Prednost imajo kmečka dekleta. Marija Rifel Marija, Farna vas 85, Prevalje. 548

Hlapca in viničarja sprejme Cizerl Franc, Sp. Velovlak 21, Moškancji. 549

Dva pomočnika in dva vajenca sprejme takoj v stalno službo z dobro plačo Štefan Zelenko, lončar, Veličane 13, Ivanjkovci. 550

Iščem se učenec za trgovino z mešanim blagom. Prednost imajo iz krščanske hiše in dobro ter pošteno vzgojeni. Zglasiti se na naslov: Anica Hegediš, trgovina, Sv. Vid pri Ptuj. 552

ženska, pridna, poštena, 40 letna, ki zna voditi majhno posestvo v vinogradom, se sprejme takoj. Prednost imajo Haložanke. Ponudbe na upravo »Slov. gospodarja« pod »Poštena 563«.

Hlapca v stalno službo in dobri plači sprejme takoj Stemberger, Ruše, Bezena. 559

Sprejemam pastirja, šole prostega. Rače 133. 553

Organist-cerkovnik, samec, mlad, trezen, marljiv, ubogljiv, zmožen za pomožnega občinskega tajnika, dobi takoj službo. Prošnje z navedbo časa in kraja rojstva ter z učenim spridevalom je treba poslati na župnijski urad Vuhred do 10. aprila. Plača po dogovoru. 557

Hlapca in dekle, pridna in poštena, na deželo, sprejme takoj Lisjak, Maribor, Glavni trg 3. 566

Viničar s štirimi in majer z dvema ali tremi delavci se takoj sprejmeta. Košaki 39. 493

POSESTVA:

Prodam posestvo, obstoječe iz vinograda, njiv, sadonosnika in travnika. Gospodarsko poslopje v dobrem stanju, tri in pol orala. Cena po dogovoru. Lederer Franc, Polička vas 39, pošta Jarenina. 533

V najem dam hišo z dvema sobama in dve njivi. Golob Franc, Podvinci 39, Ptuj. 534

Lepo posestvo (14 oralov) z ali brez inventarja, v zelo prometnem kraju, dam v najem. Naslov v upravi. 514

V okolici Maribora prodam takoj lepo majhno posestvo. Naslov v upravi. 520

Prodam posestvo, tri orale. Drozg Peter, Trnovce 15, Slovenska Bistrica. 521

Prodam posestvo 5 oralov, hišo, gospodarsko poslopje, lep sadonosnik, pol ure od cerkve. Cena 30.000 din. Ignac Kračun, Sv. Tomaž pri Ormožu. 529

Manjše posestvo, lahko malo hribovito, 25.000 do 30.000 din vrednosti, od Maribora proti Celju, kupi Trezi Leben, Lebečna pri Celju. 506

Majhno posestvo, primerno za upokojenca ali obrtnika, na prodaj. Jager Franc, Goričica, Sv. Jurij pri Celju. 512

Opekarna se da v najem. F. Kramberger, Gočova, p. Sv. Trojica, Slov. gorice. 561

Posestvo v Slov. goricah, tik banovinske ceste, blizu Sv. Trojice, se da po poljubni velikosti njiv, travnikov, s stanovanjem za daljšo dobo v tekočem letu v jesen v najem. Pripravno je tudi za večjo ekonomijo. Zemlja prvovrstna. Oglasiti se je treba sedaj. V pošte pride moralno neoporečno. Naslov v upravi. 562

Alojzij Roth prodaja pet arov kmečkega posestva v Grabonoškem vrhu 5, pošta Sv. Anton v Slovenskih goricah. 556

Sončno stanovanje v okolici Maribora oddam za mesečnih 60 din. Zaveč, Maribor, Pipuševo 28. 560

Žepne ure od din 35.-. Budilke od din 39.-

Ročne ure od din 70.-

J. Janko

urar in draguljar

Maribor, Jurčičeva ul. 8

Kupuje zlato po zvišani ceni!

Schaffhausen, Longines, Doxa, Omega itd.

RAZNO:

Ure, zlatino, srebrnino nabavite najceneje z garancijo samo pri Jakobu Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg. 517

Rolete: železne, lesene, žaluzije in platnene zaves, izdelek tovarne Bernik, Ljubljana, naročite pri zastopniku Uršič Antonu, Maribor, Pipuševo 22. 518

Prodam 4000 ključev Kober 5 BB in Singer krojaški stroj. Kramberger Ferdo, Jelenče, Pesnica. 507

Prodam sladko otavo. Lubej, Slivnica pri Mariboru. 510

Vinogradniki, pozor! Nudim prvovrstne cepljene trte »Trsnega izbora« na vseh ameriških podlagah, 100% zajamčeno, po 1 din, pri večjem naročilu primeren popust. Zahtevajte seznam pri: Janez Šegula, predsednik trtnic, Hlaponci, p. Juršinci. Tudi vkorenjeni divjaki vseh vrst! 511

Ameriško trsje Göthe 9, korenjake in ključje, prodaja Hönigmann Ivan, Loče pri Poljčanah. 513

Najcenejše in najboljše blago in Ilgerjeve ure za birmance in botre dobite pri Matiju Pavlič, Fram. 523

MOSTIN za napravljane izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

KLOBUKE za birmance dobite že od 28 din naprej pri **BABOŠEK VLADKO**, klobučarstvo, Maribor, Vetrinska c. 5.

Bambusove cevi v vseh dolžinah, škropilnice za vinograde Jessernigg, kakor tudi vse posamezne dele za škropilnice, vodovodne pumpe vseh vrst, vodovodne cevi, vidre za napeljavno vodo na hribe in vso drugo železnino dobite v najboljši kvaliteti po zmernih cenah pri tvrdki Alfonz Meuz, Maribor, nasproti frančiškanske cerkve. 535

Kupim zdrave čebele. Naslov v upravi. 536

Prodam lep voz na štirih vzmeteh, dva sedeža in streha. Vprašati pri Josipu Vremec, Počehova 56, Maribor. 551

Prodam ključje, podlaga za cepiti Göthe 9, Riparia portalis, več tisoč. Cena po dogovoru. Mikl Franc, vinogradnik, Sv. Marjeta pri Moškancjih. 546

Seno, trava, na korenini, se bo prodala ob primernem času, z več orali travnikov. Oglasiti se je treba sedaj. F. Kramberger, Gočova, Sv. Trojica. 561

Njiva, sadonosnik, vinograd, hiša z gospodarskim poslopjem se da takoj v najem. Lorenčič Jožef, Sp. Duplek, p. Vurberg. 564

Ako potrebujete posojilo, ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj zastopstvu »Moj dom« in ne poslušajte ljudi, ki vas begajo! Celje, Gregorčičeva 3. Priložite znamko za odgovor 3 din. 565

Dobro in lepo kislo zelje kupi Lovrec, Maribor, Koroška cesta 31. 554

Kupim hrastove doge za sode in hrastove hlode. Plačam dobro. Ledinek Pavel, Maribor, Gozdna 6. 555

Izjava. Podpisana Mušič Matilda iz Višave št. 3 obžalujem vse glede g. Franca Podjavoršek, orožniškega narednika v pok. v Ptuj, iznešene klevete kot neresnične, jih v celoti preključujem ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Ptuj dne 22. marca 1940. — Mušič Matilda. 540

Pipa, pes in njun gospodar

Bila je navadna, lončena pipa, s cevko iz višnjevoga lesa. Krasil jo je čopek.

Pes je bil ovčar. Imel je kodrasto dlako in povešena ušesa. Imenoval se je Čuvaj.

Njun gospodar je bil enainštiridesetleten možakar, ki je živel bolj samotarsko življenje in ni iskal prijateljstev. Imenoval se je Peter.

Če se je na večer vsedel pred skednjem, si je pipo dal v usta. Čuvaj se je vlegel poleg. Glavo je položil na prednje šape in nepremično opazoval gospodarja.

Nekoč je Peter šel v trg, ki je bil oddaljen osem kilometrov. Pipo je vzel s seboj, Čuvaj pa je moral doma ostati. V začetku se je zaradi tega jezil, godel, potem pa se je vlegel pred vrati in čuval hišo.

Zvečer okrog osmih se je Peter vrnil. Ker je bil zelo truden, je šel takoj spat.

Naslednjega jutra je bila nesreča tu. Možakar je po stari navadi hotel kaditi, a samo hotel, ker o pipi ni bilo ne duha ne sluha. Peter je godel ko medved. Iskal je pipo, a zaman. Čuvaj je opazoval gospodarja in njegov očitačji pogled je rekel: »Vidiš, to je zato, ker si mene doma pustil. In tako ni bilo nikogar, ki bi pazil na pipo.«

Delo je počasi in žalostno šlo izpod rok. Ponujali so Petru cigarete, a te niso mogle nadomestiti pipe. Opoldne je Peter opazil, da ga je zadela še druga nesreča. Čuvaja ni bilo nikjer.

V žalosti je zmerjal pasjo mrcino in vse njegove prednike. Vlegel se je v senco, da bi zadremal.

Ure so počasi potekale, a naposled se je vendar zvečerilo. Petra so klicali k večerji.

Med večerjo se je začulo votlo lajanje. To je bil Čuvajev glas. V naslednjem trenutku se je na pragu pokazal Čuvaj. V gobcu je držal Petrovo pipo. Migal je z repom in ponosno gledal gospodarja.

Peter se je tako blaženo nasmehnil, kakor da bi mu kdo prinesel kupček zlata.

Kje je Čuvaj našel pipo — je še danes skrivnost.

Kruh

Že tri dni ni jedel. V glavi se mu je vrtelo. Mestni vrvež in ropot ga je razburjal. Šel je, kamor ga je množica vlekla.

Prejšnje življenje je bilo precej znosno. Sedaj pa že tri dni ni jedel. Znova je prevrnil vse žepe.

Zaman! Vsi so bili prazni. Kaj bo? Kam se naj obrne?

Nenadoma je obstal. Pred znanimi vrati je stal. Njegov prijatelj je stanoval v tej hiši.

»K njemu pojdem in ga poprosim, naj mi pomaga.«

Počasi je stopal po stopnicah v nadstropje. Pri vratih prijateljevega stanovanja je obstal. Dvignil je roko, da bi pozvonil.

Tedaj se je nekaj oglasilo v njegovi notranjosti.

»Ne! Ne!« se je protivil v njem ponos. »Ne morem prositi. Raje poginem!«

Tekel je po stopnicah dol, kakor da bi ga kdo preganjal.

Poldne je že zdavnaj minulo. Noge je komaj vlekel za seboj.

»Škoda, da sem odšel!« so se mu tresle ustnice. »Kdor je lačen, se mora ponižati.«

Spomnil se je na drugega prijatelja, ki je stanoval v predmestju. Sklenil je, da bo šel k tistemu. Ta sklep mu je dal moč. Pospešil je korake.

Čez dobre pol ure je stal pred vrati svojega prijatelja. Prisluhnil je. Iz stanovanja se je slišal razgovor.

»Ivan in Marija!« je zašepetal. »Pred Marijo ne morem govoriti. Nočem, da bi me pomilovala.«

Spet je odbežal. Po ulici je šel za drugimi. Glavo je sklanjal.

Nenadoma se je ustavil. Zadišalo je po jedi. Ozrl se je okrog sebe. Stal je pred nizko, umazano gostilno.

V gostilno ni upal. Splazil se je na dvorišče in je hodil sem ter tja, dokler se ves izčrpan ni zvrnil po tleh. Koliko časa je ležal, ni vedel.

Naenkrat se je zaslísal ropot in krik ter vik. Skozi gostilniška vrata je skočil pes z velikim kosom kruha v gobcu.

»Kruh!« je zahropel. »Kruh!«

Pes se je hotel skriti, da bi pojedel svoj plen. Blizu njega se je ustavil. Pogledal je proti gostilni. Nato je spustil kruh na tla ter ga začel griziti.

Mož ga je opazoval z izbuljenimi očmi.

»Kruh... Kruh...« je šepetal.

Gledal je psa in kruh. Tiho se je dvignil. Po kolenih se je plazil proti psu. Iztegnil je roke, zgrabil psa za vrat in ga začel daviti.

Pes je hropel. Rešiti se je hotel.

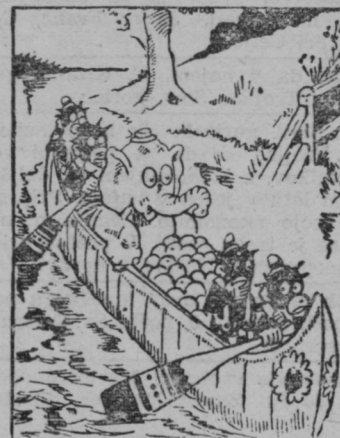
Ni ga izpustil. Stiskal ga je z vso močjo, ki jo je še imel.

Boj je dolgo trajal. Naposled je čutil, da se pes ni zganil. Izpustil ga je.

Pes je mrtev obležal.

Nesrečnež mu je iztrgal iz gobca kruh in ga je začel hlastno basati v usta...

Za kaj je poraben slon Kari?

SMEJTE SE!

Tolstoj in stražnik

O velikem ruskem pisatelju Levu Tolstemu se pripoveduje tale dogodbo:

Nekoč je šel po glavni moskovski ulici, ko vzbudi njegovo pozornost gneča na nekem vogalu. Brž je pristopil in videl, kako neki stražnik surovo ravna s pijancem, katerega tira pred seboj. Tolstoj je stopil k stražniku in ga resno vprašal:

»Znaš brati?«

»Da,« odgovori stražnik.

»Imaš doma na polici sveto pismo?«

»Imam!« se je glasil odgovor.

»No dobro. Pojdi domov in beri ukaz, ki ti veli: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« Stražnik je gledal ves začuden, nato se je oju-načil in vprašal:

»Znaš brati?«

»Seveda znam,« je odgovoril Tolstoj.

»Imaš doma 'Pravila za stražnike'?«

»Ne,« je odgovoril Tolstoj.

»No, potem jih kupi in beri, kaj pravi zakon o postopanju s pijanci!«

Po teh besedah je stražnik vinjenega dobrovoljčka na enako »mil« način kot prej gnal na bližnjo orožniško postajo.

Najlepši letni čas

»Pavelček, povej mi, kateri letni čas je najlepši?«

»Poletje.«

»Zakaj pa?«

»Ker imamo takrat velike počitnice.«

UGANITE!

Prede, a predica ni, lovi, pa tudi lovec ni.

(Macka.)

Z zvonika vas gledam, — na straži strahujem, — pri lovcu ubijam, — doma pa kraljujem.

(Pételin.)

ženska čudne je postave, jezik ima vrhu glave.

(Molika.)

Kam gremo, ko smo dovršili šesto leto?

(š sedmo.) Δ

IGRAJTE SE!

Trgovec iz Pariza

Eden izmed igralcev je trgovec iz Pariza. Igro začne takole: »Jaz sem trgovec iz Pariza in prodajam najlepše stvari. Med kupovanjem nihče ne sme reči 'da', 'ne', 'črno', 'belo' in se tudi ne sme jokati ali smejeti... Kdo želi kaj kupiti?«

»Jaz.«

»Imaš denar?«

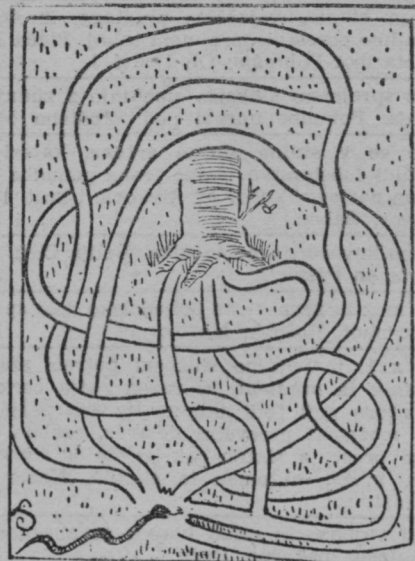
»Da!«

»Daj zalog, ker si rekel 'da'!«

Tudi tisti da zalog, ki reče 'ne', 'črno', 'belo' in ki se smeje ali joka.

Trgovec si na vse načine prizadeva, da igralce zamoti. Ko je že dosti predmetov v zalogu, se začne odkup.

POIŠČITE!

Kača ima pod drevesom svoje stanovanje. Po kateri poti bo prišla domov?

MOSTIN

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete, 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

RUMOL

esenca za izdelovanje rumna z domačo slivovko. Steklenica za 2 l rumna 8 din. Poštnina 6 din.

Drogerija KANC,
Maribor,

Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternnecki
CELJE 24

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, SVILA, DELENI, PLATNO, CEFIRI, TISKOVINA

MALA OZNANILA KLOBUKE**RAZNO:**

Cepijeno trsje in korenjake prodaja Turin, Modrače, p. Studenice pri Poljčanah. 362

Črno jejšje, sadike do 1 m, po 40 nad, nad 1 m dolge 80 par komad prodaja Sadjarska podružnica na Cvenu, p. Ljutomer. 487

Cepijene trte, korenjake, ameriške ključke in sadno drevje razpošilja v prvovrstni kakovosti drevesnica Gradišnik, Šmarjeta pri Celju. 218

Čespljeva drevesca, domače in bosanske česplje. Breskve. Vinsko trsje. Korenjaki Göthe 9. Sadjarstvo bratov Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 496

Vinsko trsje, korenjaki, 100% zajamčeno, dobite pri Dolinšek, Črešnjevce, p. Selnica ob Dravi. Osebnost naročite in prevzamete tudi pri Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 322

Cepijene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastonj! 114

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 490

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 15—18 m za ženske obleke, dečve in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosto 150 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Kmetovalci, pozor! Staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir kupuje po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati, tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Ulica kneza Kocelja in podružnica Tezno, vogal Ptujске in Tržaške ceste. 380

moške po din 42.—, 52.—, 72.—

otroške po din 30.—, 34.—, 42.—

O B L E K E

PERILO, ČEVLJE, NOGAVICE
itd. kupite najugodnejše pri 422

JAKOB LAH
MARIBOR — GLAVNI TRG 2

HALO!

Preden si kupiš novo kolo, si oglej mojo zalogo! Če si hočeš kupiti še po stari ceni, pojdi k trgovcu 503

Edvard Polanec, Ivanjci
podružnica Očeslavci pri Gornji Radgoni

Kdor oglašuje — napreduje!

Za birmance

venčke, bele nogavice, rokavice, židane trakove, kombineže, čipke, vezanine v veliki izbiri kupite najugodnejše pri 524

»LUNA«, Maribor, Glavni trg, avtobusna postaja

Ustanovljena leta 1904.

Točna in solidna
postrežba.

Kilne pase

trebušne obveze proti visečim trebuhom, potujočim ledvicam in znižanju želodca. Gumijeve nogavice in obveze za krčne žile. Umetne noge in roke, korzete, bergle, podloge za ploske noge, suspenzorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah.

Fr. Podgoršek naslednik:

Fran Bela, bandažist, Maribor, Slovenska ul. 7
Pismena naročila se izvršujejo točno ter pošiljajo po povzetju. 526

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospoke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Južnoštokerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Kdo ne bi rad čez noč obogatel ... ?

To edinstveno priložnost Vam nudi edinole
Državna razredna loterija,
ki prične v kratkem svoje 40. kolo.

Prvo žrebanje bo 12. aprila 1940.

Kdor bi bil rad tudi med srečnimi dobitniki, naj pohiti v našo
hišo sreče — bančno poslovalnico

BEZJAK, Maribor, Gosposka 25,

kjer Vam je na razpolago velika izbira srečk državne razredne
loterije.

Cela srečka stane din 200.—, polovica din 100.—, četrtinga
din 50.—.

BEZJAKOVE SREČKE so zadele samo v zadnjih letih sledeče
dobitke oziroma premije:

din 2.000.000	srečka številka 68.326
din 1.002.000	srečka številka 59.971
din 301.000	srečka številka 83.526
din 301.000	srečka številka 56.910
din 200.000	srečka številka 34.210
din 100.000	srečka številka 4.638
din 100.000	srečka številka 7.336
din 100.000	srečka številka 77.664

din 100.000	srečka številka 77.696
din 100.000	srečka številka 86.831
din 100.000	srečka številka 86.834
din 80.000	srečka številka 97.039
din 60.000	srečka številka 83.519
din 50.000	srečka številka 19.306
din 50.000	srečka številka 88.152
in mnogo drugih dobitkov. 541	

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

♦
ZAVARUJE:

**POZAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS**

♦
Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe,
svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

Vi potrebujete

preden pa kupite, si oglejte veliko
izbiro **OBLEK, KLOBUKOV, PE-
RILA, NOGAVIC, PLAŠČEV** itd.
v novi modni trgovini

„LAMA“
Maribor, Jurčičeva 4

Prost ogled!

423

VIOLINE 1. RED. HARMONIKE 2. RED. GITARE
DIN: 65- DIN: 59- DIN: 128-

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD ZAL. TVORNICE GLASBIL.
MARIBOR 106

Kupujte pri naših inserentih!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
Gosposka ulica 23 **v Mariboru** **Ulica 10. oktobra**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog din 53.000.000.—.